LETO VI. / ŠTEV. 41 KRANJ, 10. OKTOBRA 1953

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOČI RAČUN PRI NB KRANJ-OKOLICA ŠT. [illegible] / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 8 DINARJEV

Nikomur ne grozimo, toda Jugoslavija je trd oreh za vsakega napadalca

Iz zadnjih govorov predsednika republike in tovariša Edvarda Kardelja

Od minulih volitev do danes smo storili ogromen skok naprej v vseh ozirih. Že zdavnaj smo prešli na decentralizacijo in zadali udarec centralističnemu birokratizmu. Seveda pa je treba prav tako paziti od zgoraj navzdol, da se ne bi nikjer pojavile birokratske težnje, to se pravi, da ne bi ponovno nastala možnost za birokratizem prav zdaj, ko smo izvedli decentralizacijo političnega in gospodarskega upravljanja. Taka nevarnost še vedno obstoji, a se ne bo uresničila, če bomo pri tem budni. Izvedli smo decentralizacijo, da bi oblast čimbolj približali ljudstvu in da bi pri tej oblasti sodelovale čim širše množice. Krona naše decentralizacije in demokratizacije — čeprav bomo v tem oziru še nadalje razvijali nove in nove forme — pa je prav novi volilni zakon, novi način volitev in novi sistem, ki bo dobil dokončno podobo v ljudski skupščini z dvema domoma, Zveznim svetom in Svetom proizvajalcev.

...Rečem pa vam, da je za nas potrebno in da nam bo zelo potrebno, da bodo naše ženske sposobne, ukvarjati se z vsemi posli, s proizvodnjo, politiko, vodenjem komunalne politike itd. Naše ženske moramo vzgojiti, jih sprejemati v Ljudsko skupščino in v republiške ljudske skupščine, v razne odbore itd. Seveda nisem za to, da ženska, ki nima nobenih pogojev, samo zato, ker je ženska, pride v skupščino ali v odbor. Mi moramo jemati čedalje več sposobnih ljudi, omogočiti pa je treba vzgojo tudi ženski. Niti moški, niti ženska se ne moreta v enem ali dveh letih usposobiti za opravljanje vsake funkcije. Naša praksa je pokazala, pokazati pa mora tudi v bodoče, da so ženske izredno lepo in koristno opravljale svoje funkcije, na katere so bile postavljene. Poznam le malo primerov, kjer ženske niso bile kos svoji dolžnosti. Potemtakem je treba tudi na teh volitvah ženske kandidirati, kjerkoli je možno. (Tito.)

Tržaško vprašanje

...Predlog o plebiscitu je predvsem skrajno nedemokratičen. Ta predlog zahteva ne več ne manj kot to, naj mi kratko in malo priznamo, kar je bilo z nasiljem in z ekonomsko dominacijo Italije in italijanskega kapitala doseženo v italijansko korist na tem področju v teku zadnje dobe sistematičnega italijaniziranja tega področja.

...Mi smo dajali dovolj predlogov. Zdaj je vrsta na drugi strani. Istočasno pa morajo v Rimu vedeti, da ni rešenja ra-

zen enakopravnega sporazuma, kajti nihče nima in ne more imeti v rokah takega sredstva — čeprav morda v Rimu nekateri ljudje imajo iluzije, da so taka sredstva — s katerimi bi se Jugoslavija prisilila, da sprejme diktat.

Ta politika se Italiji doslej ni izplačala. V bodoče se bo izplačala še manj, kajti nova Jugoslavija ni ne Pašičeva in Stojadinovičeva, ne Cvetkovičeva.

In še z eno stvarjo se bodo morali nekoč sprijazniti. Namreč: ne glede na to, kako se bo reševalo in kako se bo rešilo tržaško vprašanje sedaj, ono bo prej ali slej vsekakor rešeno po logiki prirodnega zakona: mesto, ki leži na jugoslovanskih etničnih tleh in ki je bilo zgrajeno in je živelo samo za svoje neitalijansko ozadje, mora pripasti temu ozadju. Kakorkoli so se imperialistični krogi Italije v preteklosti upirali združenju južnoslovanskih narodov, oni tega preprečiti niso mogli. Kakorkoli je Mussolini v Hitlerjevi družbi razkosaval Jugoslavijo in jo dušil v ognju in krvi, uničiti je ni mogel. In kakorkoli poskušajo vodeči krogi današnje Italije preprečiti prirodno rešitev tržaškega vprašanja, preprečiti je ne bodo mogli. Prej ali slej bo tudi ta ostanek italijanskega kolonialnega imperija izgubljen za tiste, ki se niso odrekli imperialističnih sanj. (Kardelj.)

Komunisti preprečili samovoljo LOMO Domžale

Prenehalo bo malomarno poslovanje in pijančevanje

Dokaj časa je že od tega, ko se je v domžalski občini pričelo šušljati, da na občinskem ljudskem odboru ni vse v redu. Na občinski konferenci Zveze komunistov so bile podane obtožbe proti predsedniku in tajniku občine. Postavljena je bila komisija, ki naj bi razčistila ta vprašanja. Te dni je komisija poročala o svojem delu. Med zbranimi komunisti iz občine so bili tudi zvezni kandidat tov. Tomo Brejc, republiški kandidat tov. Franc Novak »Očka« ter predsednik okraja Ljubljana-okolica tov. Berčič.. Na podlagi poročila komisije in diskusije so zbrani komunisti ostro obsodili poslovanje predsednika in tajnika ter še dveh referentov. Ugotovljeno je bilo mnogo nepravilnosti. Zbrani so ostro grajali predsednika in tajnika zaradi samovoljnih ukrepov brez odobritve občinskih odbornikov. Ugotovljeno je bilo, da je bil z raznimi finančnimi manipulacijami zbran črni fond v višini 450.000 din. Ta sredstva so se uporabljala v različne namene brez predhodnega razpravljanja celotnega občinskega odbora. Iz tega fonda so bile nakupljene razne stvari za občinske potrebe, poleg tega pa so bile razdeljene tudi nagrade uslužbencem MLO Domžale. Nagrade je določil predsednik sam ter jih ni dal v potrditev občinskemu odboru kljub opozorilu. Občinski odbor za te nagrade in nakupe ni vedel. Budnost organizacije Zveze komunistov je preprečila, da odgovorne osebe niso zašle tudi v kriminal, kar se prav rado dogaja kot posledica takih skritih finančnih sredstev. To nam je prav te dni dokazala razprava proti bivšemu uslužbencu MLO Ediju Štefanu v Ljubljani. V prostorih MLO Domžale so se proslavljala razna rojstva in rojstni dnevi, kar se je navadno raztegnilo v pijančevanje po gostilnah. Posledica toplega tovarištva pri kozarcu je bilo zanemarjenje uradnih dolžnosti.

Diskusija na terenu o nerednostih, pijančevanju ter malomarnemu finančnemu poslovanju na občini je slabila avtoriteto in ugled ne samo občine Domžale temveč tudi ljudske oblasti sploh. Tudi nekateri reakcionarni elementi so to izrabljali za svojo propagando in hoteli s tem blatiti ljudsko oblast.

Končni sklep konference ZK je bil, da na podlagi zbranih ugotovitev razpravljajo o tem občinski odbor in zbori volivcev. Občinski odborniki so sklenili, da se odstranita predsednik in tajnik z dosedanjega mesta.

Primer domžalske občine dokazuje, da je le budnost našega ljudstva poroštvo za pravilno in pošteno delo.

M. K.

V Iskri so predlagali kandidate

Po temeljitih pripravah so včeraj popoldne tudi v »Iskri« v Kranju izbrali kandidate za Okrajni zbor proizvajalcev. Med 18 kandidati, ki so jih predlagali delavci, je 16 komunistov. Med njimi sta tudi dve tovarišici. Skupno bodo v »Iskri« izvolili v Okrajni zbor proizvajalcev šest odbornikov. Delovni kolektiv tovarne elektrotehnike in fine mehanike »Iskra« v Kranju, se je temeljito pripravil na zbore volivcev in je imel vrsto predhodnih zborovanj in sestankov. Najprej so se sestali komunisti, člani DS in UO, člani sindikalnega odbora, mojstri in brigadirji ter se pogovorili o tehničnih političnih pripravah. Govorili so tudi o pomenu volitev, o novem volilnem zakonu in drugih vprašanjih. Ob tej priliki jih je obiskal tudi predsednik mestne občine tov. Vinko Hafner in jim tolmačil vlogo bodočih zborov proizvajalcev in ljudskih poslancev.

Poleg tega je sindikalna organizacija pripravila masovne sestanke članstva po oddelkih, na katerih so precej živahno govorili o kandidatih.

Pretekli torek so imeli pet zborov volivcev, ki so bili odlično obiskani. Rezultat vseh priprav se odraža v 95 odstotni udeležbi saj je le okoli 200 ljudi zapustilo podjetje v času zborov. Prav tako je bila zelo živahna debata ob predlaganju kandidatov in volivci so temeljito obravnavali vsakogar, ki bi bil sposoben zastopati interese kolektiva in interese komune v bodočem okrajnem zboru proizvajalcev. Prav ta debata je rodila tudi 18 predlogov. Tovariši Boštjančič, Rotar, Seljak, Ježeva in Štularjeva so bili predlagani na treh zborih volivcev. Po mnenju nekaterih članov kolektiva bodo omenjeni tovariši tudi na volitvah dobili največ glasov.

Pri cerkvenih davkih ni vse v redu

Za lansko leto dolgujejo cerkve v kranjskem okraju še nad 3,300.000 dinarjev

Na zadnjem zasedanju obeh zborov OLO Kranj 22. in 23. septembra je nek diskutant opozoril na problem plačevanja davkov, češ da bi morale davčne komisije in občine zaostriti vprašanje davkov tudi pri svobodnih poklicih in cerkvah, kakor to delajo pri kmetih.

Uprava za dohodke pri okraju je našemu sodelavcu takole pojasnila: prav gotovo so davki važen družbeni prispevek za proračun in v tej stopnji našega razvoja nujno potrebni, ker po eni strani regulirajo razmerje med kupnimi in blagovnimi fondi. Na splošno vplačevanje davkov, oziroma akontacij, zadovoljivo napreduje, le pri cerkvenih davkih ni vse v redu.

Po zadnjih poročilih so kmetje na območju OLO Kranj globalno pokrili svoje davčne obveznosti za preteklo leto in tudi za letošnji prvi dve akontaciji. Na račun tretje akontacije pa dolgujejo še okoli 22 milijonov din.

Nastaja pa problem pri cerkveni dohodnini in na sporedu so številne pritožbe na vse mogoče strani. Kako je s tem vprašanjem? Pri dosedanji odmeri dohodkov so bile cerkve postavljene v priviligiran položaj napram kmetom, kajti cerkvene posesti so bile ločeno obremenjene, vsaka podružnica zase. Ker pa je zakon o agrarni reformi upošteval in ocenjeval obsežnost cerkvene posesti na področju ene župnije kot celoto, tudi pri davkih ne more biti drugače. Prav tako se tudi kmečka gospodarstva računajo kot celota, čeprav je morda več solastnikov. Ker pa cerkev kot pravna oseba ni niti kmet, niti obrtnik in je ne moremo prištevati k svobodnim poklicem, se obremenjuje po premoženjski lestvici. Ta pa je precej višja kakor kmečka. Po dosedanjih prijavah in cenitvah dolgujejo cerkve v kranjskem okraju na račun davkov za lansko leto nad 3,300.000 din.

Župnija cerkljanske občine je ena najmočnejših v okraju in ima poleg župnijske cerkve še 12 podružnic in skupaj 17.5 ha zemlje. Od tega je nad 8 ha njiv. Dohodek na zemljo so računali kakor pri ostalih kmetovalcih oziroma so danes zemljišče ocenjevali celo za okoli 5000 din pri ha nižje kakor pri ostalih kmetovalcih. Če samo primerjamo prijave osebnih dohodkov župnikov, nam je stvar lahko takoj jasna. Tako je župnik v Cerkljah prijavil za lansko leto 65 tisoč din dohodkov, župnik v Šenčurju pa je prijavil 66.570 din itd. To sta tudi najmočnejši župniji v kranjskem okraju in poleg tega še v bogatih kmečkih predelih. Vprašanje je, kako so se preživljali ti ljudje, če vemo, da se morajo iz tega živeti tudi kuharice. Torej so zahteve nekaterih odbornikov in pa davčnih zavezancev popolnoma upravičene, ko zahtevajo, da se popravijo take krivice.

Zadnja vest

ODKLANJAMO!

V četrtek so veleposlaniki Velike Britanije in Združenih držav Amerike predali predsedniku republike maršalu Titu in predsedniku italijanske vlade gospodu Pelli noti, v kateri ju obveščajo, da sta se njuni vladi sporazumeli, odpoklicati ameriške in britanske čete s področja cone A Svobodnega tržaškega ozemlja in poveriti Italiji vso upravo na tem območju.

Vladi obeh držav sta torej sklenili razdeliti Svobodno tržaško ozemlje, čigar en del naj bi pripadel Italiji, cona B pa Jugoslaviji.

Dostavljajo, da bi narodnostnim manjšinam, ki bi tako nastale v obeh državah, dovolili pravico opcije, ki bi jim omogočila preselitev v sosednjo državo. Pripominjajo tudi to, da bi se zainteresirani državi kasneje lahko dogovorili o morebitni spremembi meja.

Še isti dan se je sestal zvezni Izvršni svet na izredno sejo v Beogradu.

Pravzaprav nas zadnja vest o sovražnem aktu proti naši socialistični domovini ni preveč presenetila. Po vojni smo že doživeli vrsto diskriminacijskih dejanj proti našemu prebivalstvu v Trstu.

Vest, da bodo z dovoljenjem zahodnih zaveznikov Italijani prevzeli oblast v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja pa je udarec v obraz, na katerega jugoslovanski narodi ne morejo odvrniti s ponosnim molkom, kot smo odgovarjali na vse zločinske provokacije do sedaj. Kdo so vendar ti ljudje, ali bolje klika klerofašističnih hujskačev, ki kričijo o »sveti italijanski zemlji« v jugoslovanskem Primorju. Za popularnim profašistom De Gasperijem, ki je svojim volivcem obljubljal slovensko zemljo, je prevzel vladne posle znani bančni špekulant Pella, ki namesto z denarjem danes špekulira s tujo zemljo, z zemljo, ki so jo jugoslovanski narodi napojili s svojo srčno krvjo. Nekoč smo tem »junakom« že pokazali, kaj smo, kaj mislimo in kako odgovorimo agresorjem. Prepričani pa mo, da tudi zavezniki vedo kakšnemu »prijatelju« stiskajo robo in kako se je ta zaveznik obnesel v zgodovini.

Moledovanje in izsiljevanje, zavito v visokodoneče fraze — to je tradicionalna pot diplomacije Sv. Marka skozi stoletja, preko »demokratičnega« grofa Sforze, krvnika Mussolinija, »kristjana« De Gasperija in »bančnega strokovnjaka« Pelle.

Jugoslovanski narodi poznajo svojega apeninskega soseda, ki jim z ognjem in mečem vsiljuje svoje »kulturno poslanstvo«. Povampirjeni italijanski iredentizem je dobil novo nagrado za svojo zahrbtno in hinavsko politiko. Žal je to nagrado prejel od zaveznikov, ki smo jim zaupali, da bodo upoštevali naše nacionalne koristi in prispevek, ki ga s svojim odločnim stališčem dajemo stvari miru. Zgodilo pa se je nasprotno! Bivšemu sovražniku hočejo izročiti večji del Tržaškega ozemlja. S tem samo podpihujejo italijanski ekspanzionizem in spodbujajo najtemnejše sile v Italiji v njihovih imperialističnih apetitih.

Jugoslovanski narodi kakor tudi tržaško prebivalstvo ogorčeno zavračajo mednarodne kombinacije te vrste. Pokazali bodo, da znajo braniti svoje pravice.

O novih oblikah našega gospodarskega sistema

Novi načini kreditiranja

Vsa podjetja in obrati morajo biti vpisani v register gospodarskih organizacij, kateri se vodi pri okrožnem sodišču. Obrtniški obrati pa se registrirajo pri ljudskem odboru okraja oziroma mesta. Po opravljeni registraciji objavi okrožno sodišče ustanovitev podjetja oziroma obrata v uradnem listu ljudske republike skupno s podatki o imenu, sedežu in predmetu poslovanja podjetja oziroma obrata. Enako se bodo objavile tudi registrirane spremembe imena, sedeža in predmeta poslovanja podjetja oziroma obrata. Sam register gospodarskih organizacij je javen in okrožno sodišče mora osebam, katerim je to potrebno, dati na njihovo zahtevo izpiske o posameznih vpisih kakor tudi dovoliti vpogled v register.

Vsako podjetje oziroma obrat mora imeti ime (firmo). V osnutku so nadalje navedeni točnejši predpisi, kaj vse mora vsebovati firma, kakšna mora biti firma in kakšna je zaščita firme.

Vsako gospodarsko podjetje mora imeti tudi svoja pravila, katera sprejme delavski svet, oziroma kjer se ne voli delavski svet, pa delovni kolektiv, ob konstituiranju podjetja. V osnutku je tudi določeno, kaj vse morajo pravila vsebovati. Pravila podjetja potrjuje ljudski odbor, ki je dal odobritev za konstituiranje podjetja. En izvod potrjenih pravil se mora ob priliki registracije podjetja predložiti okrožnemu sodišču. Za obrate pravila niso obvezna, lahko pa ljudski odbor okraja (mesta) določi v odločbi o odobritvi za konstituiranje obrata, da mora imeti obrat pravila. V tem primeru sprejme pravila obrata delovni kolektiv in jih potrdi pristojni ljudski odbor po določilih te uredbe.

(Nadaljevanje na 2. strani)

O bodočih gospodarskih združenjih

(Nadaljevanje s 1. strani)

Gospodarska podjetja in druge gospodarske organizacije se združujejo v zbornice. Združevanje v skupnosti gospodarskih organizacij, katerih gospodarska dejavnost je pogojena s skupnim izkoriščanjem osnovnih sredstev, ali pri katerih je popolno izkoriščanje zmogljivosti pogojeno z medsebojnim vsklajevanjem dela (skupnost podjetij železniškega prometa ipd.), kakor tudi združevanje gospodarskih organizacij v druge oblike združenj, pa se lahko izvrši samo po posebnih uredbah zveznega Izvršnega sveta. Skupno opravljanje gospodarskih poslov po več gospodarskih organizacijah (n. pr. skupna nabava surovin ipd.), ki se v skladu z veljavnimi predpisi opravlja na podlagi skupne pogodbe, se ne šteje za združevanje gospodarskih organizacij. Zbornice delujejo kot javno pravne organizacije, njihovo delo pa je pod nadzorstvom družbene skupnosti.

Gospodarske organizacije se združujejo za pospeševanje proizvodnje in blagovnega prometa. Zbornice skrbijo za utrditev in razvoj morale. Državni organi lahko s posebnimi predpisi poverijo zbornicam opravljanje posameznih poslov kot: izdajanje potrdil o strokovni usposobljenosti, o izvoru blaga, o kakovosti blaga, imenovanje izvedencev, predpisovanje tehnike vodenja poslovnih knjig itd. Nadzorstvo nad delom zbornice opravljajo ljudske skupščine oziroma ljudski odbori.

Članstvo je prostovoljno razen v zvezni zunanje trgovinski zbornici, kamor se morajo obvezno včleniti registrirane gospodarske organizacije za izvoz, uvoz in za usluge v blagovnem prometu z inozemstvom, kakor tudi podjetja, ki se ukvarjajo s posli turizma.

Zbornice so pravne osebe. Organi vsake zbornice so skupščine, upravni odbor in drugi organi, ki upravljajo zbornico. Zbornica ima še častno sodišče, svoj statut, kakor tudi lasten predračun dohodkov in izdatkov.

Za vso državo se ustanovita zvezna industrijska zbornica in zvezna zunanje trgovinska zbornica. Člani zvezne industrijske zbornice so industrijska in druga proizvajalna podjetja, člane zvezne zunanje trgovinske zbornice pa smo že navedli.

Republiške trgovinske zbornice se lahko združijo v zvezo trgovinskih zbornic za območje FLRJ, v katero se lahko včlani tudi zvezna zunanje trgovinska zbornica. Rajonske kmetijske zbornice se lahko združijo v zvezo kmetijskih zbornic za območje FLRJ. Republiške zveze gostinskih zbornic in republiške zveze obrtnih zbornic lahko ustanovijo na območju FLRJ biro za gostinstvo oziroma biro za obrt. Delo zveznih zbornic nadzoruje Ljudska skupščina FLRJ.

Za območje ljudske republike se lahko ustanovijo republiške trgovinske zbornice, zveze gostinskih zbornic in zveze obrtnih zbornic. Za območje okraja (mesta) ali več okrajev (mest) pa se lahko ustanovijo okrajne (mestne) trgovinske zbornice.

(Konec.)

Manifestacija kmetijskega zadružništva v Naklem

Proslava petdesetletnice zadružnega dela v Naklem, ki je bila preteklo soboto in nedeljo, je pokazala predvsem čvrsto povezanost kmetov zadružnikov v sedanji Kmetijski zadrugi. Uspehi v proizvodnji, tako v živinorejski, kot v poljedelski, so bili doseženi v okviru pospeševalnih odsekov, ki jih ima zadruga.

Z otvoritve v Naklem

V zvezi s proslavo je bilo več razstav in prireditev. V soboto zjutraj je bila odprta razstava poljskih pridelkov, sadja ter zelo pestra in okusmo urejena čebelarska razstava. Na zadružnem pašniku pa se je istočasno zbirala čreda goveje živine. To so izbrane krave, za katere vodi živinorejski odsek zadruge selekcijo in iz te črede skuša vzrediti čimveč naraščaja. Poleg krav so bili razstavljeni tudi že njihovi potomci, plod selekcijskega dela. Na razstavnem prostoru se je istočasno vršilo tudi licenciranje bikov za področje šestih Kmetijskih zadrug iz okolice Kranja.

V bližini razstavnega prostora za živino je bila razstava kmetijskih strojev, ki so jih kmetovalci nabavili v teku petdesetih let zadružnega dela.

Razstav se je udeležilo veliko število zadružnikov iz vsega kranjskega okraja, pa tudi mnogi gostje kmetijski strokovnjaki in veterinarji iz Ljubljane ter zastopniki okrajnih zadružnih zvez iz Tolmina, Radovljice in ljubljanske okolice.

V popoldanskih urah je bilo zborovanje živinorejcev Tolminsko-gorenjskega pincgavskega okoliša.

Že prvi dan razstave je potekel v najlepšem redu ter je pokazal dobro organizacijo in disciplioniranost vseh sodelujočih.

V nedeljo pa so bila razna tekmovanja. Najizrazitejša je bila manifestacija napredka mehanizacije. Izvedene so bile tekme v traktorskem oranju, ki so zlasti zanimale vse kmetovalce, ki so prišli v Naklo iz drugih krajev.

Tudi konjske dirke so dale prireditvi pestrost in razgibanost, čeprav so bile izvedene v manjšem obsegu.

Popoldne ob dveh je bil slovesno otvorjen zadružni dom. Predsednik zadruge tov. Križnar je pred zbranimi 2000 ljudmi prikazal delo Kmetijske zadruge Naklo in obljubil, da bo delo v zadrugi še naprej potekalo za krepitev naprednega kmetijstva. Ob slovesnosti je izpregovoril tudi predsednik OZZ Kranj, tov. Hafner.

Po končani proslavi so vsem sodelavcem razdelili nagrade, nato pa so sledile v prosvetnem domu še razne kulturne prireditve in veselica.

Ing. P. K.

Kako se pripravljamo na Teden pošte

Na »Teden pošte«, ki bo letos od 11. do 18. oktobra se celotni kolektiv okrajne pošte Kranj živahno pripravlja.

»Teden pošte« bomo otvorili z zborom poštarjev dne 11. oktobra 1953 ob 8. uri na pošti v Kranju

Pripravljalni odbor je pripravil pester spored: Politični in strokovni referat, kulturni spored z upizoritvijo veseloigre »Glavni dobitek« in druge kulturne točke ter tekmovanje za najboljšo telegrafistko in usmerjevalca pisem.

Na tem zboru hočemo dokazati, da se PTT uslužbenci zavedamo važnosti svoje stroke in nalog v socialistični Jugoslaviji.

Namen »Tedna pošte« je, da PTT uslužbence sistematično vzgajamo, da bodo ne samo v teh dneh, temveč vsak dan zasledovali in izvrševali svoje delo v korist naše stroke in da pri tem ne bodo izgubili izpred oči koristi skupnosti. Kajti uspeh našega dela v mnogočem zavisi ravno od nas samih, od našega ravnanja z ljudstvom, ki mora imeti v nas zaupanje. Hočemo pa tudi nenehno dvigati politično razgledanost, ker ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi nas dogodki prehiteli.

H. A.

O elektriki Škofji Loki

Na sestanku SZDL, dne 28. 9. v Šk. Loki, so člani zahtevali, da se javnosti odgovori, zakaj v Škofji Loki ne urede napajanja omrežja z zadostno električno energijo. Električna napeljava je last podjetja in podjetje bi jo moralo voditi kot svoja osnovna sredstva. Podjetje za razdeljevanje elektrike je dolžno skrbeti, da so ta osnovna sredstva v brezhibnem stanju. Želja vseh Ločanov je, da se sredstva za prosto razpolago tega podjetja, ki pri tej stopnji akumulacije niso majhna, porabijo za popravilo omrežja. Podjetje iz svojih sredstev do sedaj še ni nič prispevalo za škofjeloško občino. Zbor članov SZDL pa prosi tudi ostale merodajne forume, da v tem pogledu posredujejo.

Člani SZDL v Goričah razpravljajo o delu občine

Člani SZDL občine Goriče so na svojih zborovanjih izrazili željo in hkrati zahtevo, da naj občinski ljudski odbor da poročilo o dosedanjem delu. Ljudski odbor je bil presenečen in hkrati zadovoljen. Da so člani SZDL zahtevali poročilo, se je zgodilo prvič v zgodovini razvoja ljudske oblasti na področju občine. Predsednik občinskega ljudskega odbora tov. Kosir je na zborih volivcev glede tega dejal: »Mislim, da so današnji zbori volivcev toliko bolj važni, ker volivci prvič v zgodovini ne samo poslušajo, ampak tudi zahtevajo od svojega občinskega odbora odgovor za delo. Nobena prejšnja oblast ni dajala odgovora delovnim ljudem, ki so najbolj poklicani, da nadzirajo izvoljene organe ljudske oblasti.«

Občinski ljudski odbor v Goričah (obsega 11 vasi in zaselkov) je poleg nalog, kot so popis prebivalstva, popis živine, fluorografiranje prebivalstva, izterjavo davkov itd., prevzel to leto tudi precej obsežen program investicijskih del. Po okrajnem družbenem planu je dobil občinski ljudski odbor 11,600.000 odobrenih investicij. Iz teh sredstev so gradili novo cesto Tenetiše—Golnik in večji del ceste je že tlakovan. Na sektorju Goriče pa so dela nazadovala. Volivci so zahtevali odgovor zaradi tega in kritizirali gradbeno podjetje iz Kranja, ki je neodgovorno rabilo sredstva in ni izpolnilo sprejete pogodbe. Naslednji objekt, ki se gradi na področju občine Goriče je nova šola na Trsteniku. Tudi pri tem objektu ni nekaj prav, kljub temu, da je za novo šolo veliko zanimanje in so sami volivci že prispevali okoli 1,500.000 din v raznem materialu. Za to se pripravljajo situacijski načrti in gradbeni material. Največji problem pa je v tem, ker so izbrali neprimerno zemljišče. Da se ljudje zelo zanimajo za nove gradnje, je dokaz cesta Trstenik — Čadovlje, kjer so vložili okoli 400 delovnih dni. V tednu občinskih cest pa so opravili razmih del v vrednosti nad 300.000 din. Pri tem so se posebno izkazale vasi Letence, Povlje, Babni vrt, Čadovlje, Žablje in Golnik.

V občini Goriče so delavni tako občinski odbor kot volivci.

Dostojno se pripravimo na volitve

Glas naših bralcev

SE ENKRAT BOROVNICE

K članku »Iz Predvora«, ki je bil objavljen v 36. številki našega lista pripominjamo: pisec ni dovolj poznal manipulacije pri sprejemanju, tehtanju in izplačilu borovnic. Nismo dejali, da se je predsednik uštel za 11 kg borovnic pri celotnem odkupu, temveč, da se je to zgodilo v enem dnevu in je bil ta primanjkljaj poravnan na škodo vseh nabiralcev. Resnica je, da sta predsednik KZ tov. Anton Valjavec in upravnik tov. Vinko Vreček namočila 160 kg borovnic za žganje, ker niso bile za izvoz in jih niso plačali nabiralcem. Dokazano je, da poleg odbitka takse 50 dinarjev tovariš Karačič ni dobil plačano niti po 1 paro za 9 kg borovnic in še nekateri drugi nabiralci za manjše količine. Dalje navaja pisec članka, da je predsednik prostovoljno opravljal odkup borovnic, ni pa povedano, da je to delo brezplačno, kar bi bilo zelo pohvalno. Kolikor je znano je dobil za 1 kg borovnic 1 dinar provizije, kar znaša pri 7.540 kg kar lepo vsoto. Ni samo zasluga predsednika za pridobljena devizna sredstva državi, temveč je v prvi vrsti to zasluga nabiralcev, ki so se dolge dneve trudili po gozdovih.

Nabiralci ponovno izjavljajo, da drugo leto takim odkupovalcem ne bodo prodajali več borovnic. Marsikateri vaščan bi rad prevzel ta odkup, če bi ga kmetijska zadruga o tem obvestila. Za vse navedeno je dosti prič na razpolago, ki obremenjujejo odkupovalca tov. Antona Valjavca.

Za nabiralce: Karačič Vekoslav

S tem zaključujemo polemiko okoli odkupa borovnic, prizadeti pa naj sporno zadevo rešijo med seboj in ne preko javnega glasila. Uredništvo.

Sestanek SZDL

Pred kratkim se je sestal širši odbor SZDL za kraja Svetje in Medvode, ki je obravnaval volitve v zbor proizvajalcev. O pomenu teh volitev je zbranim odbornikom govoril tov. Voljč, okrajni sekretar ZKS. Volivci so v razpravi grajali pomanjkljivost v lokalni upravi, gospodarstvu in glede stanovanjskega vprašanja.

Kaj je treba vedeti o najvažnejših pripravah za volitve

V zbor proizvajalcev se voli od skupnega števila članov zbora proizvajalcev v vsaki proizvajalski skupini toliko odbornikov, kot ustreza razmerju, s katerim je posamezna proizvajalska skupina udeležena pri skupnem družbenem produktu okraja, kot je določen v tekočem okrajnem družbenem planu. Glede na to, da znašajo skupni družb. produkti okraja Kranj za leto 1953 16.954,144.000 din, od tega pa odpade na proizvajalsko skupino industrije, trgovine in obrti 15 milijard, 676,091.000 din, na proizvajalsko skupino kmetijstva pa 1 milijardo 278,053.000 din, odpade na skupino industrije, trgovine in obrti 46 odbornikov, na skupino kmetijstva pa 4 odborniki.

Volilne enote za volitve odbornikov Okrajnega zbora proizvajalcev v obeh proizvajalskih skupinah ter številu odbornikov, ki jih je treba izvoliti v vsaki volilni enoti, določi okrajni ljudski odbor tako, da določi najprej količnik za porazdeitev odborniških mest na gopodarske organizacije oziroma volilne enote. Količnik pa se izračuna tako, da se skupno število proizvajalcev v vsaki teh proizvajalskih skupin deli s številom odborniških mest določenih za vsako proizvajalsko, skupino. Gospodarska organizacija, ki šteje najmanj toliko proizvajalcev, kot znaša količnik, je samostojna volilna enota. Če odpade na tako gospodarsko organizacijo več kot 5 odborniških mest, se razdeli na dve ali več volilnih enot. Če pa kakšna gospodarska organizacija nima toliko proizvajalcev kot znaša količnik, združi ljudski odbor dvoje ali več gospodarskih organizacij iste gospodarske panoge oziroma proizvajalske skupine v eno volilno enoto. Skupno število proizvajalcev v proizvajalski skupini industrije, trgovine in obrti v okraju Kranj je 17.800; če delimo to število s številom odborniških mest v tej skupini (46) dobimo količnik 387; v proizvajalski skupini kmetijstva pa je število proizvajalcev 12.000 in če delimo to število s številom odborniških mest v tej skupini (4) dobimo količnik 3.000. Po teh vidikih je Okrajni ljudski odbor na seji dne 22. 9. 1953. določil za volitve v Okrajni zbor proizvajalcev 34 volilnih enot, ki so objavljene na drugem mestu.

Pravico voliti odbornike v zbor proizvajalcev ima vsak proizvajalec, ki pripada proizvajalski skupini, v kateri se voli odbornik, če ima volilno pravico po Zakonu o volilnih imenikih. Za odbornika zbora proizvajalcev je lahko voljen tudi sindikalni oziroma zadružni funkcionar, ki so ga proizvajalci izvolili za funkcionarja.

Za predlaganje kandidatov za odbornike zbora proizvajalcev se sklicujejo zbori volivcev po gopodarskih organizacijh ustrezne proizvajalske skupine. Zbori volivcev se lahko skličejo v vsaki gospodarski organijzaciji, v kateri je zaposlenih najmanj 50 proizvajalcev. Če je v gospodarski organizaciji zaposlenih ali včlanjenih manj kot 50 proizvajalcev, se sklicujejo zbori volivcev skupaj za več takih organizacij iz območja iste volilne enote. Okrajna volilna komisija v Kranju je že s posebnim sklepom določila, v katerih gospodarskih organizacijah obeh proizvajalskih skupin bodo zbori volivcev, na katerih se bodo predlagali kandidati za odbornike Okrajnega zbora proizvajalcev. Ta sklep objavljamo na drugem mestu. Ker poteče rok do katerega se morajo predložiti Okrajni volilni komisiji predlogi kandidatur zbora volivcev proizvajalske skupine, industrije, trgovine in obrti, zaradi potrditve teh kandidatur, **dne 14. 10. 1953.**, se morajo najpozneje do tega datuma opraviti vsi zbori volivcev v ustreznih gospodarskih organizacijah omenjene proizvajalske skupine, medtem ko se zbori v proizvajalski skupini kmetijstva opravijo najpozneje do **17. 10. 1953.** Zbor volivcev v gospodarski organizaciji skliče predsednik delavskega sveta gospodarske organizacije oziroma predsednik upravnega odbora kmetijske zadruge, v gospodarskih organizacijah, ki nimajo delavskega sveta pa predsednik upravnega odbora oziroma vodja gospodarskega zavoda ali poslovne enote, za katero se skliče poseben zbor volivcev. Če je zbor volivcev skupen za več gospodarskih organizacij, ga skliče predstavnik iste gospodarske organizacije, v kateri bo zbor. Sklicanje zbora volivcev v gospodarski organizaciji se mora objaviti najpozneje tri dni pred začetkom zbora v vseh obratih in delavnicah gospodarske organizacije oziroma v poslovnih enotah zadruge z navedbo dnevnega reda. Zbor volivcev za predlaganje kandidatov za odbornika zbora proizvajalcev se lahko opravi, če je navzočih najmanj desetina vseh proizvajalcev, ki imajo pravico udeležiti se zbora volivcev v gospodarski organizaciji, za katero je zbor sklican, najmanj pa 50 proizvajalcev. Če je manj kot 100 proizvajalcev, ki imajo pravico udeležiti se zbora volivcev, ki se skliče skupno za eno ali več gospodarskih organizacij, se lahko opravi zbor samo, če je navzočih najmanj tretjina vseh proizvajalcev, ki imajo pravico udeležiti se zbora. Upravičeni organ pa kliče nov zbor volivcev, če se sklicani zbor ni mogel opraviti zato, ker na zbor ni prišlo potrebno število volivcev. Pravico udeležiti se zbora volivcev v gospodarski organizaciji ter pravico glasovati imajo samo delavci in uslužbenci, ki so zaposleni v gospodarski organizaciji, oziroma člani kmetijske zadruge, za katero je sklican zbor, člani njihovih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom ter delavci in uslužbenci zadruge. To pravico pa imajo samo tisti proizvajalci, ki imajo volilno pravico po Zakonu o volilnih imenikih. Zbor volivcev za predlaganje kandidatov za odbornike zbora proizvajalcev se opravi po postopku, ki je popolnoma enak onemu, ki velja predlaganje kandidatov v Republiški ali Zvezni zbor. Predlog kandidature, ki jo določi zbor volivcev mora obsegati najmanj dvakrat toliko kandidatov kot je treba v volilni enoti izvoliti odbornikov. Predlogu kandidature je treba priložiti pismeno privolitev vsakega kandidata v kandidaturo, privolitev pa mora biti overjena od pristojnega organa za overitve t. j. od občinskega oziroma mestnega ljudskega odbora ali pa od sodišča. Predlogu kandidature je razen tega treba predložiti tudi potrdilo gospodarske organizacije oziroma občinskega ali mestnega ljudskega odbora za vsakega kandidata, da je vpisan v volilnem imeniku za volitve odbornikov v zbor proizvajalcev ustrezne proizvajalske skupine, če je kandidat sindikalni oziroma zadružni funkcionar pa ustrezne sindikalne oziroma zadružne organizacije, da so ga proizvajalci izvolili za funkcionarja, tako potrdilo pa se lahko da tudi na samem predlogu kandidature. Končno je treba predlogu kandidature priložiti še zapisnik o zboru volivcev. Zbori volivcev v gospodarski organizaciji, v kateri je zaposlenih ali včlanjenih več kot 25 proizvajalcev, volilni imenik, ki ga sestavi komisija za sestavo volilnega imenika, katero imenuje delavski svet, kjer pa ni delavskega sveta pa upravni odbor oziroma voditelj gospodarske organizacije. Za proizvajalce gospodarskih organizacij z območja občine ali mesta, v katerih je zaposlenih ali včlanjenih manj kot 25 proizvajalcev, sestavi skupni volilni imenik volilna komisija za sestavo volilnega imenika, ki jo imenuje občinski oziroma mestni ljudski odbor. Skupni volilni imenik se sestavi za vsako proizvajalsko skupino posebej.

Način kandidiranja za poslance Zveznega in Republiškega zbora proizvajalcev je popolnoma isti kot za kandidiranje odbornikov v Okrajni zbor proizvajalcev, t. j. po zborih volivcev v gospodarskih organizacijah obeh proizvajalskih skupin, zaradi česar se bodo morali zbori volivcev po gospodarskih organizacijah sklicati in odpraviti najpozneje **do 2. 11. 1953.** Na samem zboru volivcev pa je postopek enak onemu, ki velja za predlaganje kandidatov v Okrajni zbor proizvajalcev, edino s to razliko, da velja za kandidata zbora volivcev tisti kandidat, ki je bil predlagan na zboru volivcev v gospodarskih organizjacijah ustrezne proizvajalske skupine, ki obsegajo pri volitvah poslancev v Zvezni zbor proizvajalcev najmanj 1/4 oziroma pri volitvah poslancev v Republiški zbor proizvajalcev najmanj 1/3 vseh proizvajalcev v ustrezni proizvajalski skupini na območju volilne enote.

(Konec.)

Iz Domžal

V teh dneh so bili v tovarnah in podjetjih predvolilni sestanki, na katerih so se delavci pogovorili o kandidatih za volitve v Zvezni in Republiški zbor proizvajalcev. Za kandidata v Zvezni zbor proizvajalcev so predlagali tov. Janka Rudolfa. S to kandidaturo se strinjajo tudi občine v Črnem grabnu, Moravčah, Mengšu, Radomljah in Kamniku. Predlagani poslanec je to kandidaturo sprejel. V Republiški zbor pa je v domžalski občini predlagan za kandidata tov. Franc Habjan, delavec v tovarni »Toko«.

Iz Kamnika

Z razvalin Malega grada je najlepši razgled na mesto in šutno, vendar je ta razgledna točka praktično nedosegljiva, ker so jo med okupacijo Nemci spremenili v betonski bunker. Če bi postavili na bunker betonsko ploščo in ga ogradili z železno ograjo, bi Kamnik spet pridobil na zanimivosti. Seveda bi bilo za dohod potrebne še stopnice, na ploščadi pa morda kaka betonska klopca.

Skrb za ceste glede pospravljanja, škropljenja in pometanja je v mestu hvale vredna. Zaželeno bi bilo, da se del te pozornosti prenese tudi na stranske ulice in vozne ceste, ki so marsikje po nalivih razrite in polne kotanj.

Z Jesenic

Preteklo soboto popoldne so na Javorniku praznovali **20-letnico obratovanja** valjarne pločevine. Pred obratom se je zbralo blizu 1000 delavcev, ki so prisostvovali svečanosti. Spomin 40 padlim v NOB so počastili z odkritjem spominske plošče, ki so jo pritrdili na pročelje valjarne. Slovesnosti sta dala še poseben poudarek godba na pihala in pevski zbor z Javornika.

Naslednjega dne, t. j. v nedeljo, je Zveza borcev terena Javornik odkrila na Medjem dolu v Javorniških rovtah spominsko ploščo 5 padlim borcem. Odkritju plošče je poleg članov ZB in godbe ter pevcev prisostvovalo lepo število Javorničanov.

Iz Loke

Telovadno društvo Partizan v Škofji Loki je začelo z redno telovadbo. Letos so uredili svoje prostore tako, da imajo za vadbo na razpolago dva prostora, v novem prostoru je položen tudi nov parket. Udeležba je prav dobra in videti je, da bo društvo letos doseglo še lepše uspehe kot v preteklem letu.

—

KUD Tone Šifrer je 29. 9. 1953 začel z rednimi pevskimi vajami. Na sestanek za letošnjo sezono je prišlo nad 50 pevcev in pevk, ki so se dobra pogovorili o organizaciji in letošnjem programu. Pevovodja bo tovariš Demšar.

—

Vojaška godba pod vodstvom kapelnika Ljubomira Miočeviča je imela v nedeljo zvečer 27. septembra t. l. koncert na glavnem trgu v Škofji Loki. Koncert je privabil številne poslušalce, ki so bili navdušeni nad dobro izvedbo odlomkov iz oper, kot Ero z onega sveta in drugih del.

—

Na sestankih SZDL v Škofji Loki člani obravnavajo, kako se bo volilo, kakšne odgovornosti bo imel bodoči poslanec itd. Vzporedno s tem pa se tolmačijo gospodarske uredbe in predpisi n. pr. o sečnji gozdov, o novih uredbah, ki so dane v diskusijo, o davkih, o notranji in zunanji politiki itd. Na teh sestankih se tudi kritično pretresa letošnja gradbena in komunalna dejavnost ter zbirajo predlogi o tem, kaj naj bi obravnavali na zborih volivcev. Tako so bili sestanki v Godešiču, na Suhi, Virmašah, Stari Loki in na dveh terenih v Škofji Loki.

PREDAVATELJA NI BILO

Področbor rezervnih oficirjev v Škofji Loki je za preteklo nedeljo sklical sestanek vseh rezervnih oficirjev iz mesta in obeh dolin, da bi skupno prisostvovali predavanju iz artilerije. Na sestanek je prišlo okrog 120 rezervnih oficirjev. Manjkal pa je predavatelj tov. Krapež. Ta tovariš je prevzel odgovornost za izvedbo teoretičnega dela ter se sporazumel z vojsko, da bo dobil tudi topove. S temi topovi bi potem predelano tvorino obdelal tudi praktično. Na sestanek ga ni bilo. Tudi se ni prepričal, ali so topovi že prišli z manevrov. Tako je šlo predavanje po gobe in tovariši, ki so prišli, so bili s takim odnosom do njih nezadovoljni.

Iz Bohinja

Delavci režijske gradbene grupe Gozdarstva Bled, ki gradi novo avtomobilsko cesto Mrzli studenec (Pokljuka) — Boh. Bistrica, so že prebili pot do Gorjuš. To je prvih 6 km nove ceste, ki jo bodo že to leto dali v promet in katero investira GG Bled. Prihodnje leto pa bodo nadaljevali z gradnjo drugega dela ceste, in sicer Gorjuše — Boh. Bistrica, kjer se v vznožju Jelovice razvija močan lesnoindustrijski kombinat. Nova cesta bo pomembna tudi za turizem.

— — —

Za hotelom Črna prst v Boh. Bistrici gradijo pet najudobnejših stanovanjskih blokov za 20 družinskih stanovanj. Gradnjo investira LIP Bleda za delavce lesno industrijskega obrata »Tomaža Godca« v Bohinjski Bistrici. Bohinjci še ne pomnijo take gradbene dejavnosti v svoji občini in so z gradnjami zelo zadovoljni. Stanovanja gradi režijska gradbena grupa Gozdarstva z Bleda, ki odlično izpolnjuje svoje naloge. Kljub temu, da imajo skromno mehanizacijo je organizacija dela odlična, s čimer dosegajo visoko storilnost. To priznanje jim daje vsak, ki si ogleda gradilišče.

— — —

V lesno industrijskem obratu »Tomaža Godca« v Boh. Bistrici so dogradili sodoben silos za vskladiščenje žagovine. V silos bodo lahko vskladiščili do 16 vagonov žaganja, ki ga bodo potem prevažali v Sotesko. V Soteski je bil do sedaj žagarski obrat, že to leto pa ga bodo začeli preurejati v obrat za predelavo lesnih odpadkov, predvsem žagovine, iz katere nameravajo proizvajati lesno moko, ki jo rabijo za bakelit, eksplozivo in druge stvari. Ta moka ima visoko vrednost in je po njej veliko povpraševanje. Na ta način bodo tudi najracionalneje izkoriščali vse lesne mase.

V Kranju ali bližnji okolici iščemo zmožno in

pošteno perico,

ki bi prala vse hotelsko perilo na domu
Zaslužek dober in stalen!

Informacije
v hotelu „Evropa" — Kranj

Šah • Telesna vzgoja • Šport

Lep uspeh Gorenjske smučarske podzveze

Minulo nedeljo so se zbrali na Jesenicah gorenjski smučarji k jesenski preizkušnji, ki jo je organizirala Gorenjska smučarska podzveza. Člani, članice, starejši in mlajši mladinci ter mladinke z Jesenic, Kranja, Tržiča, Radovljice, Bleda in drugod, so preizkusili svoje znanje iz predpriprav na letošnjo zimsko sezono. Pomerili so se v teku na krajšo in daljšo progo, skoku v daljavo in metanju krogle. Tekmovanje v atletskem četveroboju je bilo na jeseniškem stadionu. Rezultate, dosežene v atletskih disciplinah so ocenjevali po finskih tablicah; med sodniki je bil tudi član smučarske zveze prof. Drago Ulaga iz Ljubljane. V vseh panogah so bili doseženi lepi uspehi. — Vrstni red je sledeč:

Člani: Peter Legat, Jesenice, 1665 točk; J. Pogačnik, Ljubljana, 1475 točk; Gašper Kordež, Kranj, 1403 točke.

Članice: Slava Zupančič, Kranj, 1899 točk; Lojzka Praček, Jesenice, 1635 točk; Marija Černe, Gorje, 1091 točk.

Starejši mladinci: Roman Seljak, Kranj, 1642 točk, Aleš Šarec, Radovljica, 1517 točk in Matija Franko, Kranj, 1460 točk.

Mlajši mladinci: Rado Jemc, Bled, 2733 točke; Dušan Štajer, Bled, 2000 točk; Ivan Kozel, Bled, 1851 točk.

Tekmovanju je sledil sestanek, na katerem je poleg objave doseženih rezultatov poročal Karl Klančnik o predpripravah za »Gorenjske zimske igre«, ki bodo od 9. do 17. januarja 1954 na Jesenicah. Na sestanku so govorili tudi vrhunski tekmovalci, kakor Finžgar, Knific, Pogačnik, Kordež in drugi in med drugim izjavili, da se v bodoče ne bodo udeleževali tekmovanj v Italiji, če ti s sovražnimi odnosi do naše države ne bodo prenehali.

Čuden odnos do Ljudske tehnike

V Šk. Loki so Ljudski tehniki odpovedali lokal. Lokal je namreč začasno čez poletne mesece uporabljal član LT fotograf Jože Oblak, ki je obljubil, da bo tudi v tej tako mrtvi sezoni pomagal pri vzgoji mladega kadra LT in da bo to delo opravljal brezplačno, kot je to delal do sedaj.

Vselitev je bila kaj preprosta, saj je LT pod temi pogoji pustila v lokalu ves svoj inventar in tov. Oblak je pričel z delom. Napis pri vratih — »Ljudska tehnika« ga ni motil. Vse izgleda, da se je dogovoril z gospodinjo lokala, kajti ta je kar nenadoma poslala LT odpoved z opombo, da je oddala lokal v najem fotografu Oblaku. V odpovedi pravi, naj Ljudska tehnika pobere svoje stvari iz lokala.

Vprašamo se, kako naj se naprave, kot so napeljava vodovoda in podobno pobere iz prostorov.

Ali ne bi bilo lepše, da bi se tov. Oblak preje obrnil na odbor LT in se pogovoril z odborom, da bi mu prepustil lokal. Ni lepo, kar je napravil tov. Oblak LT, ki mu je pomagala k osamosvojitvi.

Neuspeh Korotana v Splitu

SPLIT : KOROTAN 6:0 (3:0)

V nedeljo, 4. X. 1953, je moralo moštvo kranjskega Korotana v Split, kjer je odigralo prvenstveno tekmo s tamkajšnjim Splitom.

Po zadnjih tekmah sodeč, je bilo pričakovati, da bodo gostje v tej tekmi dosegli časten rezultat, vendar se je tekma končala na splošno presenečenje z visokim porazom.

Začetni udarec so imeli domačini, ki so takoj ostro napadli in že v 9. minuti dosegli prvi gol. Iz kota streljano žogo je Brezar hotel izbiti preko gola, vendar se je žoga odbila od prečke na glavo nasprotnega igralca in že je bilo 1:0 za domače. Ohrabreni po tem uspehu so Splitčani še nadalje vrstili napad za napadom na kranjska vrata in pet minut kasneje je bilo stanje 2:0. Desni napadalec je pobegnil obrambi in neovirano poslal žogo poleg Brezarja v mrežo. V 39. minuti je srednji napadalec z efektnim golom povišal rezultat na 3:0. Šele po tem golu so se Kranjčani nekoliko zbrali in začeli s smotrnejšo igro, vendar se rezultat zaradi nesposobnosti napadalcev, kjer je pred vsemi »prednjačil« Česenj, ni izpremenil.

Po odmoru so Kranjčani uprizorili pravo ekshibicijo in oblegali vrata Splita ter je izgledalo, da se bo ta polčas končal v njihovo korist. Toda med napadalci ni bilo nikogar, ki bi znal dobro izpeljane akcije zaključiti z uspešnim strelom na gol. Temu se imajo domačini zahvaliti, da rezultat ni bil zmanjšan, če že ne izenačen. V času največje terenske premoči gostov pa je domačinom zaradi nesporazuma obrambe gostov, uspelo zabiti 4. gol in s tem je bila usoda Kranjčanov zapečatena. Do kraja tekme so domačini dosegli še dva gola in postavili končni rezultat 6:0.

Kljub visokemu porazu pa je moštvo Korotana zapustilo pri splitski publiki prav dober vtis, saj je bilo razen prvih 15 minut, ves ostali čas popolnoma enakovreden, del drugega polčasa pa celo boljši nasprotnik. Tako visok poraz gre predvsem na račun nesigurne obrambe in pa nesposobnosti napadalcev, med katerimi ni bilo nikogar, ki bi znal poslati žogo iz še tako idealne pozicije v nasprotnikovo mrežo. Nasproti temu pa so napadalci Splita izkoristili vsako priliko

—

REZULTATI NEDELJSKIH TEKEM ZA PRVENSTVO GORENJSKE

Jesenice B : Projektor 2 : 2 (:1)

Bled : Hrušica 3 : 1 (1:1)

Ljubelj : Prešeren 4 : 3 (4:0)

Korotan B : Ločan 2 : 3 (1:0)

Bled : Projektor (mladina) 1 : 4 (0:2)

Ljubelj : Jeesnice II (pionirji 0 : 0 (0:0).

SPORED TEKEM ZA 18. X.

V Kranju, igrišče Korotana: ob 9.30 uri Gumar : Hrušica, službujoči Hilčer
ob 15. uri Korotan B : Projektor, služb. Smole.

V Tržiču, igrišče Ljubelja: ob 15.30 uri Ljubelj : Jesenice B, službujoči Dobrin.

V Železnikih, igr. Železnikov: ob 15. uri Železniki: Prešeren, službujoči Bertoncelj.

Na Bledu, igrišče Bleda: ob 14.30 uri Bled : Ločan, službujoči Borčič.

*

V odbojkarski tekmi je Kamnik na svojem igrišču premagal Ilirijo s 3 : 1 in se s 6 točkami utrdil v vodstvu zahodne skupine.

Prijateljska nogometna tekma Virtus (Duplica) : Usnjar (Kamnik) 6 : 1.

Šahisti iz Komende so sodelovali na šahovskem brzoturnirju v Kočevju in so med 8 moštvi v svoji skupini dosegli tretje mesto.

I. spominski šahovski turnir na Rabu

V počastitev fašističnih žrtev na Rabu, je šahovsko društvo Kranj v okviru šahovske zveze Slovenije organiziralo I. Spominski šahovski turnir, ki je bil odigran od 19. do 28. septembra. Turnir je bil deljen v dve skupini in sicer so v skupini A sodelovali poleg mednarodnega mojstra Stojana Puca, ki je dal turnirju s svojo udeležbo poseben poudarek, še trije mojstrski kandidati in šest prvokategornikov iz Ljubljane in Gorenjske.

V skupini B je pa sodelovalo pet drugokategornikov in pet tretjekategornikov, vsi z Gorenjske razen domačina z Raba tovariša Krmpotiča, ki je sodeloval kot gost.

Prvi dan se je vsa skupina šahistov s kratko spominsko svečanostjo oddolžila na novem rabskem pokopališču spominu fašističnih žrtev, kjer so po spominskem nagovoru šahisti položili pred spomenik lovorjev venec.

Po svečanosti se je vsa skupina vpisala v spominsko knjigo pod geslom: »Pali ste v mrak — rodili ste nam svobodo!«

Turnir se je razvijal v svečanem vzdušju, čemur je dala poudarka tudi zelo disciplinirana publika, ki je od otvoritve dalje stalno polnila dvorano in komentirala partije.

V A skupini je zasedel I. mesto mednarodni mojster Stojan Puc, katerega partije so bile ves čas turnirja predmet posebne pozornosti.

V B skupini sta delila I. in II. mesto tov. Ivan Zorman iz Radovljice in tov. Krmpotić kot gost z Raba. Tovariš Zorman je bil po Sonnenborn-Bergerjevem sistemu prvi.

Borba je bila zelo ostra, predvsem se je ostro borila mladina, kjer sta si priborila naslov mojstrskega kandidata prvokategornika tov. Vinko Cuderman in Pavel Zicherl, oba člana ŠD Kranj.

Kranjsko šahovsko društvo je doseglo na turnirju pomemben uspeh ker sta dva njegova člana osvojila naslov mojstrskega kandidata.

II. Spominski brzoturnir Svobode Jesenice

V nedeljo, dne 4. okt. 1953, je bil v domu Staneta Rozmana v Martuljku odigran **II. spominski brzoturnir Svobode z Jesenic.** Prepričljivo je zmagal mojstrski kandidat Branko Grosek iz Ljubljane, ki je osvojil prehodni pokal in I. nagrado. Drugo mesto in pokal v trajno last je osvojil tov. Gabrovšek Z. iz Ljubljane, 3.—4. Perdan in Drahsler itd.

Popoldne je bil odigran brzoturnir, na katerem so sodelovali Gorenjci. Prvak Gorenjske za leto 1953 v brzi igri je postal Jože Pogačnik iz Kranja, ki je dobil v trajno last lep pokal.

Drugi je bil Zdravko Strumbl z Jesenic, III.—IV. Sinčič (Jesenice) in Zupan (Martuljek), V. Jan (Jesenice) itd.

Slovenska liga

Jesenice : Slovan 1 : 2 (1:0)
Domžale : Krim 2 : 4 (2:3)

Gorenjska predstavnika v zapadni skupini slovenske nogometne lige sta nedeljsko srečanje zgubila na domačih tleh. Jesenice so bile poražene od Slovana iz Ljubljane z 2:1, medtem ko so Domžalčani izgubili tekmo z ljubljanskim Krimom z rezultatom 4:2.

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

DEŽURNA SLUŽBA

Dežurna služba v območju ljudskega občinskega odbora mestne občine Jesenice od 9. do 16. oktobra 1953: **dr. Auguštin Tancer,** Gosposvetska 22, Jesenice. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj

Nedelja, 11. oktobra ob 16. uri — Cankar: Hlapci, izven. Jerman: Janez Eržen.

Torek, 13. oktobra ob 16. uri — Cankar: Hlapci, red popoldanski. Jerman Janez Eržen.

Petek, 16. oktobra ob 20. uri — Klabund: Krog s kredo, izven.

KINO

Kino »Storžič», Kranj: 9. do 11. oktobra francoski film »Pravna indentiteta«. — Mladini prepovedan. — Predstave ob delavnikih ob 16., 18. in 20. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. uri, ob 21. uri ameriški film »Carrie«. V soboto ob 9. in 14. uri in v nedeljo ob 8.30 in 13.30 uri barvne risanke. Vstopnina 10 dinarjev. Matineje ob 10. uri »Carrie«. 12. do 15. oktobra ameriški film »Čez noč rojena«.

Kino »Svoboda«, Kranj, Stražišče: 9. do 11. oktobra ameriški film «Carrie«. Predstave v petek ob 19. uri, v soboto ob 17. in 19. uri, ob 21. uri fran. film »Pravna indentiteta«. — Mladini prepovedan. — V nedeljo ob 15. in 17. uri, ob 19. in 21. uri predstavi odpadeta zaradi gledališke predstave. V nedeljo ob 10. uri »Barvne risanke«.

Mestni kino Kamnik: do 9. oktobra francoski film «V Monte Carlo«; 10. do 14. oktobra ameriški film »Sužnja preteklosti«; 15. do 19. oktobra ameriški film »Pohod v džunglo«.

Mestni kino Domžale: 9. do 11. oktobra ameriški film »Carrie«; 14. in 15. oktobra italijanski film »Zidovi Malapage«.

Mestni kino »Radio, Jesenice: do 11. oktobra italijanski film »Jutri bo prepozno«. Predstave ob delavnikih ob 19. in 20. uri, ob nedeljah ob 16. 18. in 20. uri. V nedeljo matineja ob 10. uri. Vstopnina za odrasle 20 din, za mladino 10 din. V soboto in nedeljo ob 20. uri dvojni program: »Jutri bo prepozno« in »Na otoku s teboj«. 12. do 14. oktobra ameriški film »Zadeva Paradine«; 15. do 20. oktobra ameriški barvni film »Onstran Missourija«.

Kino »Plavž«, Jesenice: do 9. oktobra nemški film »Maja v tančici; 10. do 13. oktobra ameriški barvni film »Na otoku s teboj«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V soboto in nedeljo ob 20. uri dvojni program: »Na otoku s teboj« in »Jutri bo prepozno«. V nedeljo matineja ob 10. uri. 14. do 16. oktobra francoski filmo »Vsa pota peljejo v Rim«.

Kino Javornik-Koroška Bela: 9. do 11. oktobra angleški film »Mandy«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja istega filma. Vstopnina za odrasle 20 din, za mladino 10 din.

MALI OGLASI

Tov. Franc Lukež, roj. 27. IV. 1907, v Poreču, stanujoč Kranj, Titov trg 21 - upokojenec ni bil in ni pooblaščen pobirati zneske za račun stanovanjskega fonda.

Vse stranke, ki so mu od 1. IV. 1953 plačale kakršnekoli zneske, naj se javijo pri Ljudskem odboru mestne občine Kranj — Uprava za dohodke, prijavijo datum in višino plačanega zneska do vključno 25. oktobra 1953. LOMO Kranj

Prodam dobro ohranjena vrata 202x81 in tristo komadov nove zidne opeke, Kranj, Koroška 13.

Prodam navadno in otroško posteljo. Kranj, Jurčičeva 5.

Prešernovo gledališče Kranj išče za takojšen nastop odrskega delavca. Interesenti naj se javijo v upravi gledališča. Nastop takoj, plača po uredbi.

Kuhalni zaboj, lonec 6-litrski, prodam. Dolenc, Kranj, Prešernova 9.

Proda se rabljena spalnica, dobro ohranjena, iz trdega lesa. Naslov v upravi lista.

Poceni prodam nagrobne svetilke. Ogled v pisarni pogrebnega zavoda, Kranj.

Starejši upokojenki oddam sobo, Drulovka 52.

Preklicujem neresnične besede, ki sem jih govorila o tov. Pavlu Sirku iz Čirč 116 in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Magdalena Fortuna, Moše.

17. februarja letos so bile pozabljene obveznice II. ljudskega posojila pri blagajni Narodne banke 624 Kranj-okolica. Lastnik naj se javi istotam.

Pozor šoferji in vozniki! Izgubljen je kromiran zapirač bencinskega tanka od gostilne »Na klancu« do Jeperce. Vrniti proti nagradi. Anton Ipavec, Tržič, avtotaksi.

Parni aparat za trajno ondulacijo **prodam.** Rabljen samo 3 mesece. Cena din 9.500. Šparovec Blaž - brivec, Žiri.

ZAHVALA

vsem, ki so nam izkazali prisrčno sočutje ob bridki izgubi naše žene, mame, tašče, stare mame, tete, itd.

MARJETE CEGNAR
roj. OSELJ

se najtopleje zahvaljujem za izkazano sočutje in številno cvetje. Iskrena hvala tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako lepem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Hriberniku in dr. Brandsteterju za skrb in lajšanje njene mučne bolezni.

Kranj, Zagreb, Ljubljana, Ptuj.

Žalujoče družine
Cegnar

Zakaj je delo DPD Svoboda na Trati zamrlo

DPD Svoboda na Trati je s svojim delom v pretekli sezoni veliko obetalo.

Po vseh teh uspehih bi človek pričakoval, da bo delo in življenje traške Svobode letos še boljše, še pestrejše. Saj se je v enoletnem delu nabralo precej izkušenj. Vendar temu ni tako. Razen v knjižnici (ki dobro posluje) ter v namizno-teniški sekciji je delo povsem zamrlo. V teku leta so se ostale sekcije razšle, najprej moški pevski zbor, nato folklorna, šahovska in glasbena sekcija, z delom je po 5 predavanjih končal tudi ideološki tečaj, končno pa sta prenehali delovati še dramska sekcija in ženski pevski zbor. V poletnih mesecih je zavladalo v prostorih Svobode popolno zatišje.

Za tako nazadovanje je vsekakor nekje vzrok in prav je, da o tem nekaj spregovorimo.

Vedeti je treba, da se je lani na Trati prvič formiralo kulturno društvo. Imelo ni nikake tradicije, ne kadra, ki bi s svojimi izkušnjami vodil strokovno delo društva.

DPD Svoboda je nastalo na pobudo ljudi, članov loških delovnih kolektivov, na pobudo organizacij ZK in sindikatov. Iz vsakega podjetja so predlagali enako število članov za sodelovanje v društvu in upravnem odboru. Vendar pri tem niso upoštevali, če imajo izvoljeni člani smisel in veselje do dela v Svobodi. Ta pomanjkljivost se je kmalu pričela odražati v življenju društva. Res je, da je društvo takrat še živahno delovalo, toda to delo je slonelo na ramah štirih, petih ljudi, medtem ko so ostali stali ob strani. Tisti, ki jim do razvoja Svobode ni bilo dosti, so vse bolj poredko obiskovali sestanke. Ko tajnik od maja pa do septembra ni sklical seje upravnega odbora, se ni našel nihče, ki bi vprašal, zakaj ga ni. To negativno stališče večine članov odbora do dela društva je vplivalo tudi na posamezne delavne člane, ki so deloma radi preobremenitve prenehali z delom v društvu. Tako so se razkropile v društvu sekcije in skupine.

Letos v septembru se je dvakrat sestal upravni odbor. Obakrat so govorili o delu v novi sezoni 53/54. Sprejeli so številne in dobre sklepe, toda kdo bo te sklepe izvršil, na to niso odgovorili. Ali naj spet vse breme pade na tri, štiri ljudi? Tako delo je nemogoče in tudi ne bo privedlo do uspeha. Zato bi bilo prav, da odbor prične reševati vprašanje kadrov po sekcijah.

Če bo uprava DPD Svobode pristopila k reševanju tega problema, lahko upamo, da se bo stanje v društvu občutno popravilo in delo znova oživelo.

Prve traktorske tekme na Gorenjskem

ZMAGAL JE FERGUSON

V kranjskem okraju imamo 19 traktorjev raznih tipov. Na en traktor pride 694 ha orne površine ali 1124 ha obdelovalne površine. Če primerjamo te številke s številom traktorjev v inozemstvu, vidimo, da jih potrebujemo vsaj še enkrat toliko. Tako pride na n. pr. v Angliji na en traktor samo 25 ha orne površine, v Avstriji pa okrog 100 ha.

V nedeljo, dne 14. oktobra, je bila v Naklem traktorska tekma v oranju, prva te vrste v Sloveniji. Zanimanje kmetov je bilo zelo veliko. Vsi traktoristi so dobili nagrade v skupni vrednosti 20.000 din. Na startu so bili traktorji sledečih znamk: 2 Ferguson-a, 2 Ford-a, 4 Deutz-i, 2 Steyer-a in 1 Unimog.

Tekmovalo je 11 traktorjev iz 8 kmetijskih zadrug. Pri ocenjevanju kvalitete oranja je komisija upoštevala sledeče: kakšna je prva in zadnja brazda, začetek in konec oranja, globina oranja, obračanje traktorja na koncu brazde in splošni vtis oranja.

Prvo mesto je zasedel s 34 točkami tov. Jugovič — KZ Žabnica s traktorjem znamke Fergusom. Drugo nagrado je dobil tov. Ušlakar — KZ Predvor z traktorjem Ferguson (34 točk). Tretje mesto dele tov. Vrček — KZ Visoko s traktorjem znamke Steyer in tov. Oman — KZ Žabnica s traktorjem Ford.

Prva tekma je pokazala, da je za oranje najboljši traktor angleške znamke Ferguson, ker je zelo rentabilen, lahko se z njim upravlja in je poceni v primeri z drugimi znamkami traktorjev. Brez priključkov stane okrog 1,500.000 naših dinarjev.

Ing. M. S.

Sadjarska in živinorejska razstava v Moravčah

Dne 30. septembra je KZ Moravče priredila veliko razstavo rodovniške plemenske živine iz območja KZ Moravče. Sejmišče je bilo zelo lepo urejeno. Kmetje so prignali 120 glav govejé živine. Komisija je odločila prvo nagrado kravi, last živinorejca Pavla Tič iz Serjuč. Nagrajen je bil še bik, last plemenilne postaje Moravče-Češnjice in telica, last Alojza Cotmana iz Moravč. Med ocenjevanjem je prišlo do malega incidenta, ker sta krojač Jože Jančigaj iz Moravč in njegova hčerka očitala komisiji pristransko ocenjevanje, ker njegova krava ni bila nagrajena. Občinstvo je soglašalo z ocenjevanjem komisije.

Istega dne je kmetijska zadruga otvorila tudi sadjarsko razstavo v prostorih ljudske šole v Moravčah. To razstavo je obiskalo 380 ljudi, med njimi tudi predsednik gospodarskega sveta OLO Ljubljana-okol. ing. Gašper Muha, ki se je o njej pohvalno izrazil, ter docent ing. Adamič, znani strokovnjak, ki je imel tudi lepo predavanje o sadjarstvu pri nas in po svetu. Sadjarji so predavatelja pazljivo spremljali pri njegovem izvajanju. Na tej razstavi so določili tudi sadni izbor za Moravško dolino in kmetje bodo v bodoče sadili samo vrste, ki v teh krajih najbolje obrode. Če bodo sadjarji gojili svoje sadovnjake na moderen način, jim bo sadjarstvo v bodoče prineslo še mnogo dohodkov.

Leopold Gec

Tekmovanje med Loko in Tržičem

Mladina iz Škofje Loke je na svoji konferenci izvolila delegate za kongres LMS ter napovedala tekmovanje Tržičanom. Po vseh aktivih so sedaj živahni sestanki, na katerih z vnemo razpravljajo o raznih političnih problemih in predvsem o tem, kako napraviti življenje v aktivu čimbolj pestro.

Uspešno delo mladinskih aktivov zavira pomanjkanje prostorov. Samo aktiv na Trati ima prostore vedno na razpolago, vsi drugi pa nimajo prostora, kjer bi imeli sestanke in predavanja. O tem problemu naj bi razmišljali tudi merodajni forumi.

Škofjeloško mladinsko vodstvo je razpravljalo tudi o kadrih. 19. septembra so imeli člani komiteja in predsedniki aktivov sestanek na Lubniku, kjer so govorili o vzgojnem in političnem delu z mladino. V nedeljo je bil na Lubniku sklican zbor mladine, ki pa žal radi slabega vremena ni uspel. Zato se bo škofjeloška mladina nasvojem predvolilnem zborovanju več pomenila o svojem delu.

Jesenice ne bodo ostale brez gledališke sezone

Glas Gorenjske je prinesel v zadnji številki prispevek pod naslovom »Kaj bo z Mestnim gledališčem na Jesenicah?«, ki opisuje krizo, v katero je gledališče zašlo. Danes pa že lahko obvestimo naše bralce in vso javnost, da Jesenice ne bodo ostale brez gledališke sezone. Stvar je bila zelo resna. Sredstva, odobrena za obnovitev gledališke dvorane in odra ter stavbe Titovega doma, ki služi za jeseniško Mestno gledališče, so bila v Narodni banki blokirana. Na osnovi tega je LOMO Jesenice sprejel sklep, ustaviti vsa investicijska dela in urgence s strani uprave gledališča so bile zaman. Toda gledališče ni klonilo. Pregovorilo je one, ki delajo pri adaptaciji dvorane in odra, da so z deli nadaljevali, četudi jim finančna sredstva niso bila na razpolago. Odločna volja uprave gledališča je našla veliko razumevanje pri predsedniku OLO Radovljica tov. Milanu Kristanu, ki je zagotovil potrebno denarno pomoč v višini 2 milijonov dinarjev, pa tudi pri LOMO Jesenice, ki je že odobrena finančna sredstva ponovno zagotovil. Z začetimi deli nadaljujejo. Nadaljujejo jih pa celo s podvojenimi silami, ker hočejo dela čimprej dogotoviti, da bo otvoritev gledališča in sezone mogoča že v počastitev Dneva republike. Kriza, v katero je zašlo jeseniško gledališče, je imela tudi svojo dobro stran. Razgibala je člane gledališkega kolektiva, ki so se odločili za še vestnejše delovanje v letošnji sezoni. V režiji Srečka Tiča že študirajo Kreftove »Krajnske komedijante«, ki jih bodo zaigrali na predvečer praznika Ustanovitve Nove Jugoslavije. Vest o rešitvi krize, v katero je gledališče zašlo, pa ni vzpodbudila le članov jeseniškega gledališča, temveč tudi jeseniško gledališko občinstvo, ki bi bilo sicer prikrajšano za edini redni in v resnici kvalitetni kulturni užitek.

Težave fotoamaterjev

Klub fotoamaterjev z Jesenic je v minulih letih zaslovel doma, pa tudi na raznih razstavah po naši državi in v tujini. Redni tečaji, tedenski študij in načrtno delo so veliko pripomogli k strokovnemu dvigu kluba in posameznih članov. Da bi klubu zagotovili čimboljšo bodočnost, so organizirali tudi krožek pionirjev, ki jih bodo primerno vzgajali in jim vlivali veselje do fotoamaterstva. Številne domače razstave članov in pionirjev so seznanile z dejavnostjo jeseniškega fotokluba domačo in tujo javnost. Za odlično delovanje je prejel jeseniški fotoklub v letu 1951 drugo državno nagrado, posamezni člani pa so bili že večkrat odlikovani. Dokaz, da je jeseniški fotoklub znan tudi v tujini, so v tem letu številna vabila na inozemske razstave, tako v Anglijo, Francijo, Belgijo, Švedsko, Italijo, Cubo itd. Da je postal član kluba tov. Slavko Smolej, mojster fotografije, in da je prejel na letošnji razstavi v Zapadni Nemčiji prvo nagrado, bi bilo odveč omenjati, saj so njegova dela vsem dobro poznana. Da, tako je bilo do nedavna. Zadnje čase pa je zabredel jeseniški fotoklub spričo podražitve materiala v velike težave. Nabava filmov, fotografskega papirja in fotografskih kemikalij jim dela iz dneva v dan večje težave. Če pomislimo, da stane film blizu 1.000 din in zavoj papirja za izdelavo razstavnih slik blizu 7.000 din itd, postane lahko slehernemu jasno, da je nabava materiala za posameznika skoraj nemogoča. Da bi klub, ki je doslej za svoje potrebe nabavljal material sam, nabavljal tudi v bodoče, je zopet nemogoče, ker ne prejema nobenih dotacij. Tu bi klubu lahko priskočile na pomoč razne organizacije, ki naročajo izdelavo raznih slik, a se po izvršitvi za stroške niti ne zmenijo. Mislimo, da bi bilo povsem pravilno, da bi klub, ki je dosegel tako visoko stopnjo, moral imeti pravico do istih dotacij, kakršne prejemajo razna kulturna, športna in telovadna društva. Pa ne samo subvencije za možnost nadaljnega delovanja kluba, jeseniški fotoamaterji imajo z ozirom na dosedanje delo popolno pravico zahtevati razstavni paviljon, ki bi omogočil razstave domačinom kakor tudi gostom in umetnikom v slikarstvu in kiparstvu.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Slepi naj spregledajo

Na Bakovniku, ob cesti na Duplico stoji hiša, pred katero čepi na klopi za mizo mož brez nog. Človeka zaboli srce ob pogledu nanj. Mož trpi že več let brez vsake invalidnine in pomoči invalidskega odseka. Nihče ga ne vpraša, kje je izgubil obe nogi in zakaj. Tov. Vrhovnik je bil med vojno 4 leta požrtvovalen partizanski kurir v Šlandrovi brigadi. V zimi 1943-44 so ga našli borci napol zmrznjenega v snegu. In posledica? Tov. Vrhovnik je stoodstoten invalid in ima pravico do invalidnine, četudi je lastnik hiše in 20 arov zemlje. Pa vendar so ga prezrli. Mar ljudje in za to merodajni forumi pozabljajo na svojo dolžnost in na besede maršala Tita« — pomagajte tistim, ki so nam pomagali!» Še je čas, da se mu popravi krivica, ljudi pa, ki so jo zakrivili, bo treba razkrinkati. Invalidski odsek in odbor ZB naj jim ne nasedata več. Skrajni čas je, da slepi spregledajo in zadevo uredé, sicer bomo morali stvar razčistiti na drugem mestu.

Stane (Polde)

Mladinski teden v Kamniku

V počastitev V. kongresa LMS je mestni svet LMS v Kamniku organiziral od 4. do 11. oktobra **mladinski teden** z obširnim programom, ki se je začel v nedeljo dopoldne z mladinskim tekom čez drn in strn okoli mesta in s tekmovanjem v streljanju z zračno puško. V ponedeljek so pionirji in pionirke tekmovali s skircami in se kosali v teku v vrečah in polževi dirki s kolesi. Prireditev je bila na glavnem trgu in je vzbudila veliko zanimanje. Ves teden so se nato vrstile tekme v namiznem tenisu, nogometu in odbojki, pri katerih so sodelovale ekipe iz tovarn Titan, Usnja, Podjetja Kamnik, Svilanit, Stol in gimnazije. Od petka do nedelje bodo v počastitev V. kongresa različne svečanosti in prireditve, tako glasbeni večer, svečana akademija, povorka itd.

POPRAVEK

V članku »Prva premiera v Prešernovem gledališču«, ki je bil objavljen v zadnji (40.) številki »Glasu Gorenjske« nam je tiskarski škrat napravil neljubo pomoto. V stavku »Če pa Prešernovo gledališče . . .« beri: ». . . predstavi Cankarja z njegovo najboljšo dramo v režiji **tako znanega** režiserja . . .«

Uredništvo

GORENJSKI PIONIR

Predragi pionirji!

Spet sem tu, ljubčki moji, spet sedim za svojo mizo in čakam na vašo pošto. Vendar se moram pohvaliti, da sem je že nekaj prejel! Prvi so bili tržiški pionirji. Poslali so mi prav odkritosrčno pismo o tem, kako so preživeli počitnice. Kar preberite! Sedaj sem prav dobro ošilil svoj svinčnik in poln dobre volje čakam, da se moja miza napolni z vašimi dopisi.

Povedati vam moram, da so tudi meni počitnice minile, kot bi mignil. V Ljubljani smo ustvarjali nov vesel film in kjer so veseli ljudje, tam je tudi Kosobrinček. Zato mi je čas potekel kot blisk. Oktober je bil že tu, a jaz sem še vedno žde v Ljubljani. V ponedeljek sem lepo, mirno sedel ob oknu in s prsti gladil brado, ki je že za 5 cm daljša, ko sem si naenkrat zaklical: »Kosobrin, kaj vendar čakaš«, saj moraš v Kranj h Glasu Gorenjske! Ali si na svoje gorenjske pionirje pozabil?« Počil sem se z dlanjo po čelu, da je kar zazvenelo. Da le morem biti tako pozabljiv! Brž sem vse spravil, Kekec me je spremil in že me je vlak peljal med vas, ljubčki moji. Ko sem v Kranju izstopil, sem se nasmehnil vsakemu otroku in otročičku, ki sem ga videl in se po tihem smejal: »Ej, dragec, kaj bi ti storil, ko bi vedel, da si ravnokar srečal Kosobrinčka!« Prišel sem v uredništvo, kjer so vsi od veselja poskočili, ko so me zagledali.

In sedaj sem tu, kot da ne bi bil odšel na počitnice. Pišite, dragi pionirji, čimveč in od vsepovsod! Lani sem razdelil mnogo lepih nagrad. Obljubljam vam že sedaj, da jih tudi letos ne bo manj.

Tržiškim pionirjem se prav prisrčno zahvaljujem za lepo pismo! Zlasti me je razveselila ptičica na pisemcu, tako lično narisana. Vidim, da niste samo pretepači, potepini in lenuhi, temveč tudi marljivi učenci, ki ljubite red in veste, kaj je lepo. Res ste me razveselili. Pozabite na počitniške norčije, tekmujte v učenju in v tem, kdo mi bo več in lepše napisal in narisal.

Vaš Kosobrin

ŠALE ZA MALE

Jankec je bil te dni zelo poreden. Pa mu neko jutro obljubi očka, da mu bo dal zvečer 10 dinarjev, če bo ves dan priden.

Zvečer pokliče malega navihanca:

»Ne bom te spraševal, ali si bil priden, mu dé, sam mi povej, če si 10 dinarjev, ki sem ti jih zjutraj obljubil, zaslužil?«

Jankec dolgo molči. Potem pravi:

»Veš kaj, očka, 5 dinarjev mi daj!«

Nepričakovano vprašanje

Marjančék ima strašno rad hruške. Ne jé jih, marveč požira.

Nekoč ga spet zaloti mati, ko se kar ne more ločiti od njih. Hoče mu povedati svarilen zgled.

»Veš«, mu reče, »nekoč je otrok, ki je prav tako požrešno jedel hruške, iznenada umrl! Pogoltnil je polovico hruške in se zadušil.«

Marjan jo debelo pogleda:

»In kaj je bilo potem z drugo polovico, mamica?«

ZLOGOVNICA

o, go, lo, lob, an, ba, ža, ti, rel, pa.

Sestavi iz zgornjih zlogov imena štirih živali. Če pravilno postaviš imena drugo pod drugo, boš bral v začetnicah od zgoraj navzdol ime priljubljene otroške igračé.

Kratke so bile počitnice

Oprosti, ker Ti nismo tako dolgo pisali! Zato Ti hočemo danes opisati svoje počitnice.

Ko so se za nami zaprla šolska vrata, smo veseli stekli v prostost. Vsak dan so se fantje pretepali. Bili so raztrgani, skuštrani in umazani od glave do pèta. Vsak dan so prišli domov potolčeni, opraskani in pobiti. Od sonca so bili vsi ožgani in vedno lačni kot volkovi. Pogosto so se kopali, nekateri so bili tudi na morju.

Deklice smo bile lene. Rade smo se potepale. Ko nas je mama klicala, smo se potuhnile. Njen klic se je slišal čez pol Tržiča, preden smo ubogale. Če smo morale pomivati, brisati ali ribati, smo bile obupane. Od jutra do večera smo se kopale, igrale in klepetale.

Take so bile naše počitnice. Minile so kot blisk. Veseli, zdravi in spočiti smo prišli spet v šolo.

Jožica Kališnikova

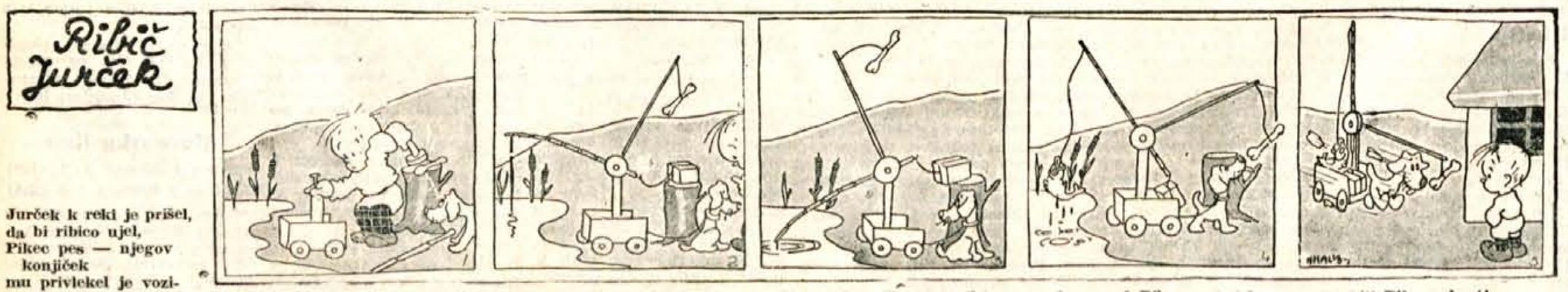

Jurček k reki je prišel,
da bi ribico ujel,
Pikec pes — njegov konjiček
mu privlekel je vozíček.
A zakaj bo kamen, kol,
palici dve na vozíčku?

Jurček količ v voz pribije,
nanj priveže palici,
kamen k eni, k drugi kost,
zgoraj trnek! O, modrost!

Nov izum je narejen!
Jurček hoče zdaj oditi,
Pikca samega pustiti.
Pa je žalosten naš Pik

in zalaja: »Fant, zapik!«
Jurček ga pa ne posluša,
dalje gre, pes sam poskuša
zdaj zleteti: Kamen pade,

kost nad Pikcem obvisi,
trnek sam se potopi.
Že se ribica je ujela,
na voziček odletela,

ko hiti Pik za kostjo.
Jurček pa pred hišo čaka
in pomane si roke,
saj rad slastne ribe jé.

GLAS GORENJSKE

K ŠTEV. 41 — *Priloga za poduk in razvedrilo* — 10. X. 1953

Rudar v indijskem rudniku sljude

Beograjsko - indijska predvolilna razmišljanja

Beograd je septembra posebno lep. Ali bolje: šele septembra vročina v Beogradu toliko popusti, da so večeri že prijetni. Vsaj letos je bilo tako.

Takega večera sem se odpravil na avtobusno postajo, od koder vozi avtobus v Železnik, naselje z novozgrajeno železarno »Ivo-Lola Ribar«. Naročili so mi bili, naj grem tja na mladinski sestanek in tam pripovedujem o svojih vtisih s potovanja po Indiji.

Avtobus končno le pride in nas z neizogibno polurno zamudo pelje proti cilju.

Iz teme se že kažejo prve luči. Na levi jih je že celo jezero. Skozi desna okna vidim, kako se mimo nas pomika vrsta za vrsto velikih razsvetljenih pravokotnikov. Nova tovarna dela noč in dan.

Pričakoval sem majhen mladinski sestanek, pa je bilo zbranih kar šeststo mladincev. Vmes je tudi nekaj zadružnikov iz bližnje vasi. Samo oni nas še spominjajo na stari Železnik. Sedaj je že pravo mesto. Nerodno mi je zaradi tolikega števila poslušalcev. In že kar v začetku se moram opravičevati, da ni prišel še drugi napovedani govornik, sekretar Centralnega komiteja mladine, čigar obisk so bili že napovedali s plakati. — To je torej tisti sekretar, o katerem so me spraševali že pred odhodom avtomobila.

Pripovedujem o Indiji. O deželi, ki si je šele pred šestimi leti pridobila narodno neodvisnost, o deželi, ki vlaga ogromne napore za gospodarsko osamosvojitev in dvig nizke življenjske ravni milijonskega prebivalstva. Govorim o prizadevanjih sedanje vlade, o šolstvu, o zdravstvenem skrbstvu. Pripovedujem o tem velikem poprišču bitke z zaostalostjo in nečloveško bedo. Ne govorim samo o tem, kar predstavlja šele prihodnost te dežele, moram povedati tudi to, kakšna je večina Indije danes. Sem v tovarni, zato pač govorim o položaju indijskega delavca.

Ni jih dosti več kakor dva in pol milijona, zaposlenih industrijskih delavcev, seveda. Kdo bi preštel nezaposlene! Saj tudi nihče ne ve, ali so to delavci ali le najemniki, ki so jih gospodarji zapodili z zemlje. Komaj vsak šesti mornar je zaposlen. Podatkov za druge panoge nisem navedel, stanje pa ni dosti drugačno.

Dolgo sem govoril, občinstvo pa se ni naveličalo. Seveda ne zaradi mene, pač pa zaradi samih podatkov, ki sem jih navajal. Publika je poslušala pozorno, se čudila, smejala čudnim neskladom. Predavanju so sledila vprašanja. Šele po vprašanjih je videti veliko razliko med nami in Indijo, videti je pot, ki smo jo že prehodili. V Indiji so me delavci spraševali, ali so tudi pri nas visoki, debeli in dobro raščeni ljudje le bogataši. Naši mladinci so se zanimali za druge stvari: o stanju nepismenosti, socialnem skrbstvu in še in še.

— Kaj pa udeležba delavcev v upravljanju?

Povedal sem o sestanku, ki sem ga imel s sekretarjem sindikata v jamshedpurski železarni, največjem podjetju te vrste v vsej »Britanski skupnosti narodov«. Sestanku je seveda prisostvoval personalni referent tovarne, ki ga sicer sploh ne bi dovolil. Takrat sem vprašal prav to, kar so me vprašali danes: »Kaj pa udeležba delavcev v upravljanju?« Izvedel sem, da celotno mesto ob tovarni upravlja nek za to določen inženir, ki ga plača tovarna in ki je odgovoren samo generalnemu direktorju. Prebivalstvo sploh nima nobene besede v mestu, niti posvetovalne pravice. Ko sem mladeniču, arogantnemu in lepo negovanemu referentu gospodu Rusiju Modhiju dejal, da bi vsaj majhno sodelovanje prebivalstva gotovo koristilo upravljanju mesta, mi je odvrnil prav te-le besede:

— Kaj pa mislite! Če danes dovolimo delavcem, da se vmešujejo v mestno upravo, se bodo jutri začeli vmešavati še v tovarno. Po takšni poti ne bi prišli nikamor drugam kot v komunistično revolucijo!«

Omenim tudi plače in povem, da prejema maharadža države Hyderabad v Indiji tisočtristodevetdesetkrat večjo plačo od povprečnega zaposlenega delavca. Poslušalci se zgražajo, pa ne bolj kot po prejšnjem odgovoru. Zgražajo se delavci, ki danes že čutijo, da je tovarna v njihovih rokah. Bolj jih žali brezpravje kot pa revne življenjske razmere njihovih razrednih tovarišev na sosednjem kontinentu.

Še me sprašujejo, polagoma pa kar sami pričnó pripovedovati o svoji tovarni. Imajo toliko in toliko dobička. Tovarno nameravajo razširiti. Imajo že prosvetni, sindikalni in zadružni dom. Obstopi me gruča mladincev in mi pripovedujejo: železnik je novo mesto. Že nas je deset tisoč. Ceste so vse asfaltirane. Imamo svoje trgovine. Tudi dva kinematografa! Nocoj so priredili predavanje v zadružnem domu zato, ker hočejo, da se njihovega javnega življenja udeležujejo tudi kmetje zadružniki. Nočemo, da bi tako blizu take tovarne živeli ljudje, ki ne bi prav nič vedeli o tem, kaj se dogaja v našem kolektivu. Hiš je že toliko in toliko. Imamo tudi park in otroško igrišče.

Sekretar mladinske organizacije mi je povedal, da imajo skoraj vsak teden predavanja o tujih deželah. Ta osemnajstletni mladenič, ki je bil prišel v železnik še kot graditelj tovarne z neko mladinsko delovno brigado, pripoveduje o razcepu v britanski laburistični partiji, o zadnjih zapletih zaradi Trsta in o pripravah mladinske organizacije na volitve.

Večja skupina me pelje v eno tovarniških menz. Nič več me ne sprašujejo. Kot da bi bil vedno v tujini, mi ponosno opisujejo tovarno in mesto. »Že sedaj imamo naročil iz Egipta za 10 let!« Tudi težav ne manjka. »Še vse premalo vemo.« Ponosni so in doma se čutijo v svojem mestu. Zares »svojem«, saj je v njihovih rokah! Spomnim se na odkritosrčnega škota, ki vodi delo v predilnici jute »Dalhousie« na obrežju svetega Ganga:

— Pred dvemi leti so delavci stavkali. Razen tega so še cene pričele padati. Tri tisoč smo jih takrat odpustili.

— Kam pa so odšli?

— Ne vem, nikdar se nisem zanimal za to.

Mladi delavci iz železnika so me pospremili do avtobusa in mi še enkrat naročili, naj »ostro skritiziram« sekretarja centralnega mladinskega komiteja, ker ni prišel na sestanek. Res upravičeni izgovor, da ni mogel priti, prav nič ne pomaga.

— Sicer mu bomo pa jutri telefonirali.

Med vožnjo zaspano premišljujem o sekretarju centralnega komiteja. V zadnjem hipu so mu naložili drugo delo, tako da ni mogel v železnik.

Bil je polkovnik JLA, predèn so ga izvolili v jugoslovansko mladinsko vodstvo. V Indiji imajo že majorji lastne vile s služinčadjo. Dvajset milijonov ljudi je brez strehe. Gospoda birokrati hodijo po ulici in se poigravajo s kratkimi črnimi palicami, ki tako neprijetno spominjajo na pendreke. Ljudje se jim umikajo s pločnikov. Delavska mladina nima sestankov, ne predavanj, ne predvolilnih priprav.

Zanjo ne obstoja razcep v laburistični stranki, tudi ne prosvetni dom. Zadovoljni so, če imajo svoj naslov. Zadnji dan bivanja v Indiji sem se spoznal s fantičkom, ki čisti čevlje. Ni mi dal svojega naslova, ker ga nima. Dejal mi je, da sva kljub vsemu iz iste kaste.

V železniku sem bil že pred petimi leti. Takrat sem videl le delovne brigade, ožgano travo, mlake in veliko betonsko konstrukcijo pod golim gričem. Nocoj sem videl veliko tovarno, v kateri že delajo nove tovarne. Srečal sem se s prebivalci mesta, ki leži na še nedavno golem griču.

Tudi v Indiji že gradijo nova mesta. Toda v njih mladinci še dolgo ne bodo mogli telefonirati nobenemu sekretarju in ga »kritizirati«. Morda pa le ne tako dolgo? Saj Indija hitro napreduje. Koristijo ji tudi naše izkušnje. Saj smo končno »vsi ena sama kasta«!

Jelko Žagar

Taj Mahal — biser indijskega stavbeništva iz mogulskega obdobja

Uvoženi humor

»Prenehajte z delom in spravite orodje! — Nismo na pravi cesti!«

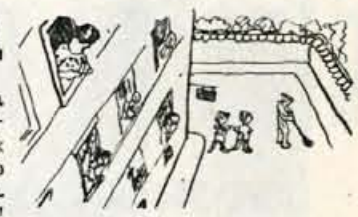

»Mama, mama, poglej dol! Francelj ne verjame, da imaš golšo.«

»Jožek: »Ali ne, mama, ko bo mož prežagal škatlo, bo koncert pri kraju?«

Monsieur Bourbaki

Rešena je uganka o enem največjih znanstvenikov današnjega časa

Še ves Pariz je zavit v dim. Tu in tam še regljajo strojnice. Še vedno trajajo pouličnè borbe. Štiriindvajseti avgust leta 1944. Čez nekoliko dni bo Pariz že osvobojen Hitlerjeve armade.

V mestu je vse kakor mrtvo. Vsa vrata in okna so tesno zaprta. Prebivalci se stiskajo po kleteh in čakajo osvoboditeljev. Od časa do časa še prirohni po asfaltu kak zaostal nemški tank, slišijo se zadnje eksplozije min — zadnji pozdrav okupatorja. Zavezniške čete so še v predmestjih. Na Eiflovem stolpu še ni zaplapolala trikolora.

Po univerzitetnem delu mesta quartier latin drvi prvi zavezniški avtomobil. V ameriškem jeepu sedijo štirje prašni, do zob oboroženi vojaki. Vodi jih kapetan Henry. Ima fin, inteligenten obraz. Ta dojem še posebno poudarjajo naočniki v zlatih okvirih. Videti je bolj znanstvenik kot pa vojščak. V rokah drži zemljevid Pariza in od časa do časa daje navodila šoferju, ki drzno zavija okoli vogalov in se bliža skrivnostnemu cilju.

Že so prispeli v Rue de la Sorbonne. Poiščejo hišno številko šest. Nad vrati nam pravi majhen napis, da je tu knjigarna gospoda Freymanna. Prav njega išče kapetan Henry. S pripravljenim orožjem vsi štirje brž pričnó razbijati po vratih in klicati lastnika.

Po dolgem in mučnem oklevanju jim prestrašeni starček končno le odpre. Odvede jih v majhno knjigarno, ki na nas ne bi napravila močnejšega vtisa. Za kapetana Henryja pa je to pravcata zakladnica. Čuti, da se je približal cilju, ki ga zasleduje že nekoliko let. Na pultu ležita knjigi »Teorija enačb polja« in »Topologija splošnih struktur«. Obe je napisal skrivnostni znanstvenik Nicolas Bourbaki.

— Povejte mi, prosim, kje je sedaj gospod Bourbaki.

Freymann se je izmikal. Dejal je, da je sicer osebni založnik gospoda Bourbakija, da pa ne more povedati, kje je. Pod nobenim pogojem in niti pod pritiskom ne more izdati skrivnosti, ki je že pred vojno mučila svetovne znanstvenike, patentne urade in vojaške obveščevalne službe vseh velesil. V vsem času okupacije se Bourbaki sploh ni oglasil. Morda je res nekaj resnice v govoricah, da je sedaj v Argentini. Gospod Freymann je tudi dodal, da ima kot nosilec avtorskega prava slovitega matematika še precej denarja na svojem tekočem računu v neki londonski banki, da se g. Bourbaki tega denarja doslej sploh še ni dotaknil in da je skratka — izginili brez sledu. Tudi to je kapitan Henry še izvlekel iz Freymanna, da ima gospod Bourbaki še nekaj znancev v Parizu, njihovih imen pa založnik ne sme izdati.

Kapetan Henry se je še dokaj vljudno poslovil in odšel z dolgim nosom na bojišče. Kje neki je le ostal gospod Bourbaki? Ni morda pri Nemcih? So se ga mar poslužili v projektivnih birojih Hitlerjevega generalnega štaba, ko so konstruirali »maščevalno orožje« V1 in V2? Kaj pa, če so se ga poslužili Rusi? Morda pa je tudi on že vprežen v strašnem aparatu, ki pripravlja neko grozotno uničujoče orožje nekje v okupirani Norveški? Ali bo sploh še mogoče najti tega velikana duha in ga prepričati, da prispeva zavezniškim naporom? Kako le izgleda? Kaj misli o tej vojni, kaj o nas Amerikancih? Kdo je človek, čigar ime je že pred leti nosil svetovni kongres matematikov.

Take in podobne misli so mučile kapetana Henryja in celo kopico drugih ameriških znanstvenih obveščevalcev, ki so po vsem svetu stikali za gospodom Bourbakijem vse do konca druge svetovne vojne, potem po polagoma pozabili na ta svoj neuspeh. Vsem je afera Bourbaki zbledela iz spomina — razen kapetanu Henryju.

Šele lani se je uganka razvozljala. To pa je bilo takole:

Umrl je star profesor, ki je imel stolico za fizikalno matematiko na znanem Collège de France v Parizu. Univerzitetne oblasti so stolico podelile mlademu in nadarjenemu doktorju Andréju Lichnerowitzu. Nihče ni imel ničesar proti mlademu znanstveniku, vendar pa se je v francoskih znanstvenih krogih začelo godrnjati. Z vseh strani so deževale pritožbe v rektorjev urad. V njih so se znani in malo znani francoski matematiki in fiziki pritoževali nad odločitvijo. Vsi so poudarjali, da v Franciji ni človeka, ki bi stolico fizikalne matematike pariške univerze bolj zaslužil, kot Nicolas Bourbaki, čigar knjige so se po vojni spet pojavile v založbi gospoda Freymanna in čigar nova domiselna odkritja s področja fizikalne matematike presenečajo ves znanstveni svet.

Nezadovoljstvo je v neobveščenih krogih naraslo do take mere, da se je že v časopisju pričelo pisariti o korupciji na pariški univerzi, o tem, da Bourbakija šikanirajo, da mu ne dovolijo publicitete, da so mu neplodni senilni profesorji upirajo, ker se bojijo za svoje stolčke itd., itd. Mladi Lichnerowitz se je znašel v dokaj nezavidnem položaju. Kjer se je pojavil, so se prisotni pomenljivo spogledovali, vedno je moral poslušati neslane šale na svoj račun.

Višek je nastopil, ko so Lichnerowitza svečano proglasili za glavnega profesorja fizikalne matematike na Collège de France. Prav takrat, ko se je nadebudni mladenič dvignil, da bi se zahvalil za veliko čast, so se zaslišali fanatični klici z galerije:

— Kaj pa Bourbaki? Hočemo Bourbakija! Doli Lichnerowitz! Ua-a!

Dvignil se je rektor in poskušal pomiriti občinstvo z izgovorom, da se univerzi kljub vsem prizadevanjem ni posrečilo izvedeti za slovitega Bourbakija. Študentska galerija o tem ni hotela nič slišati:

— Doli z Lichnerowitzem! Živel Bourbaki! Sramota za univerzo!

KONČNO POJASNILO

Lichnerowitz je spregovoril in — tako je bila rešena uganka o enem največjih znanstvenikov naših dni.

— Gospoda Nicolasa Bourbakija globoko spoštujem. Za razliko od vseh vas pa ga tudi poznam. Že zato sem se odločil sprejeti to visoko mesto, ker vem, da gospodu Bourbakiju to ni mogoče. Kakor svetovna znanost in vsa velika odkritja v današnjih dneh ne morejo več biti plod življenjskega dela enega samega človeka, tako tudi gospod Bourbaki ni ena sama oseba.

Javnost je končno le izvedela, da je Bourbaki le skupno ime za kolektiv francoskih fizikov in matematikov. To so Pierre Samuel, prof. univerze v Clermond-Ferrandu, profesor Cartan s pariške Sorbonne, profesorja Dieudonné in Roger Godemet iz Nancyja, Armand Borel iz Ženeve in Braconnier iz Lyona. Že pred vojno so se shajali. V pogovorih so ugotovili, da njihova raziskovanja zahtevajo toliko dolgotrajnega dela, da ga je zmoči le s koordinacijo in tesnim sodelovanjem. V začetku jih je bilo le šest. Vsak teden so se shajali, si razdeljevali naloge, primerjali svoje rezultate in končno sestavljali knjige, ki so pomenile dogodek v znanstvenem svetu.

Vse to delajo po vojni. Že dve njihovi knjigi sta izšli in obogatili znanost z novimi dognanji. Kolektiv Bourbaki nam kaže, da današnja stopnja znanstvenega dela ne prenese več celoživljenjskega garanja kabinetnih učenjakov. Njihovega dela ne bi zmogel noben posamezník. Kompliciranè dolgotrajne računske operacije bi jih tako obremenile, da ne bi dosegli nobenega rezultata.

Kasneje so se časnikarji zanimali, zakaj se ta skupina imenuje Nicolas Bourbaki. Pojasnili so jim, da se je tako imenoval neki vratar na pariški univerzi, ko so sedanji profesorji še študirali. Tako so se hoteli oddolžiti dobrodušnemu možičku, ki so ga bili vzljubili.

In kapetan Henry?

Ta pa je tudi našel Bourbakija. Sedaj predava na Sorbonni. On je profesor Cartan, poslednji, ki je bil sprejet v nenavadni kolektiv.

Držimo se ravno!

Mnoge ženske imajo grdo razvado, da se držijo skljućeno. Glavo sklonejo in vse zgornje telo se nekako zvije in skljući. Posebno med hojo pozabi marsikatera na svojo držo, ko se zamisli, vtakne roke v žep, dvigne rame, glava ji pa zlete naprej. Polagoma se te drže navadi in postane zanjo tipična.

Ko bi se nekatere ženske videle, kako so negracioznе in grde, če se tako držijo, bi se tega kmalu odvadile. Ženska, ki se drži ravno, zleknjeno, je mnogo bolj prikupna. Pa tudi zdrava ni skljućena drža. V zrelejših letih se zdijo take ženske, kakor bi bile malo grbaste. Pri tej slabi razvadi izpremenijo pljuča počasi svojo lego in se pri dihanju ne morejo tako razširiti, kakor bi bilo potrebno.

Če niste vajene take ravne drže, vam bo v začetku nekoliko mučna, toda nikar ne izgubite poguma. V ta namen dobite pri ortopedih posebne steznike, ki vas prisilijo, da se držite ravno. Tista, ki se že leta in leta ni zanemarjala, se bo lahko privadila pravilni drži tudi brez njega, če bo le vztrajno pazila nase.

Na držo morajo posebno paziti ženske v poklicih, ki zahtevajo večuro sklanjanje, kakor uradnice, šivilje in tipkarice. Te se navadijo skljućene drže in začnejo kmalu bolehati na pljučih ali pa na želodcu, zakaj tudi želodec ne more v nepravilni legi tako opravljati svojih funkcij kakor sicer. Povešen želodec je navadno posledica slabe drže. Pazite na držo posebno pri mizi ali pri šivalnem stroju.

Dobro bi bilo, ko bi tiste, ki se držijo skljućeno, vsaj četrt ure na dan telovadile. Saj imamo posebne telovadne vaje za lepo držo. Vendar pa morajo paziti, da ne bodo pretiravale, ker postane telo potem preveč leseno. Telo mora ostati kljub ravni drži gibčno. Nekatere, ki se hočejo navaditi ravne drže, se začno zvijati in zabati, zlasti visoke postave; pazite, da se tega ne navadite! Drža mora biti popolnoma naravna, prav nič prisiljena, če hočete, da bo vaša postava lepa in prikupna.

Lep, raven hrbet in tilnik dolite, če se odpovesto blazinam. Spite na nizkem vzglavju, najbolje brez blazin, in skušajte zaspati v hrbtni legi.

Kako naj se oblači gospodinja doma

Ženska, ki ima čut za ličnost in snago, tudi doma ne bo nikdar zanemarjena in površno oblečena. Vse, kar ima na sebi, mora biti snažno in okusno, tako da se ne bo zdrznila, če nenadoma kdo potrka ali pozvoni, da se ji potem ne bo treba pred gostom opravičevati. Takšno opravičevanje je za gospodinjo in za gosta mučno, slabega vtisa pa, ki ga je napravila njena zanemarjena zunanjost, prav nič ne popravi. Če se nam pa kaj takega pripeti, je najbolje, da molčimo in rajši pazimo, da nas v bodoče nihče več ne presenеti.

Nobeni gospodinji ne sme biti odveč skrb, kako se bo za dom okusno in primerno oblekla. Ni namreč res, da je doma vse dobro. Gospodinja, ki tako misli ali celo govori, omalovažuje svoj poklic ali pa skuša opravičiti svojo zanikrnost. V napačni domnevi, da prihrani bogvekaj, ako ponosi doma vse obeke, ki niso več za na cesto, hodi po hiši v volnenih ali pa svilenih oblekah, ki z ozirom na blago in kroj za gospodinjska dela niso niti najmanj primerne. Volneno in svilено blago je namreč silno občutljivo in se ne sme prevečkrat prati. Mimo tega je pa tudi popolnoma naravno, da se ženska v obleki, ki je bila namenjena na izprehod, ne more pri delu neovirano gibati. Bolj pametno in varčno je, da zastarele in ponošene bleke rajše prenaredimo za druge priložnosti, za dom pa kupimo ceneno pralno blago, iz katerega si naredimo obleko lahko kar sami.

Nobenega dvoma ni, da je kakor za vsak drug poklic, tudi za gospodinjstvo potrebna primerna obleka, ki mora ustrezati svojemu namenu in biti torej prikladna za vsa gospodinjska opravila.

Za domačo obleko si izberimo vzorčasto pralno blago, ki v pranju ne sme izgubiti barve. Pisano blago je zato najprimernejše, ker se poznajo na njem madeži veliko manj, kakor na enobarvnem blagu in ker je vzorčasto blago tudi za oko bolj prijetno.

Kroj za domačo obleko mora biti takšen, da jo lahko hitro slečemo in da se v njej popolnoma svobodno gibljemo. Najprikladneje je, če jo naredimo tako, da jo oblačimo kar čez glavo ali pa da se spredaj zapenja. Za delo so najbolj pripravni kratki rokavi. Če ima pa obleka dolge rokave, naj imajo ti spodaj prožni trak, da se lahko potegnejo čez komolec, ali pa naj bodo narejene tako, da se spodnji del rokava odpenja, ker bi nas sicer oviral.

Zelo pripravno oblačilo za gospodinjstvo je halja, ki se zavezuje v pasu ali pa se spredaj zapenja. Oblači se lahko tudi vrh obleke, kar je zlasti pripravno za gospodinjo, ki se ne utegne preobleči, kadar pride domov (n. pr. gospodinja, ki hodi v službo).

Pri kuhanju in umazanih gospodinjskih opravkih naj ima gospodinja vrh domače obleke še predpasnik in sicer pri kuhanju belega, sicer pa barvastega. Za pranje in pomivanje je najboljši nepremočljiv predpasnik, ki varuje obleko, da se ne zmoči.

Recepti

Gobovi zrezki s krompirjevo solato.

Gobovi zrezki. Potrebuješ 1 kg gob, jurčkov ali podobnih, 15 dkg namočenega kruha, 1 jajce, moko, mast in začimbe.

Gobe očisti, zreži na listke in operi. V presnem maslu zarumeni žlico drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. Prideni pripravljene gobe in jih na ognju naglo praži toliko časa, da se sok posuši. Potem jih stresi na desko in drobno sesekljaj. Prideni namočen in ožet kruh, poper, sol, zrno strtega česna, eno jajce, žlico moke ali drobtin; vse to dobro premešaj, oblikuj zrezke, povaljaj v moki in hitro speci na vroči masti. Ko so pečeni, odlij odvišno mast in prilij nekaj žlic smetane in juhe ali vode, razmešaj, pusti, da prevre in polij po zrezkih.

Krompirjeva solata s smetanovim polivom. Potrebuješ drobnejši krompir in smetanov poliv.

Operi in skuhaj krompir ter ga zreži na tanke listke. Zloži ga v skledo in polij s smetanovim polivom.

ZANIMIVOSTI

LETEČI ČOLN

V Nemčiji so zgradili motorni čoln posebne oblike, ki se lahko dvigne iz vode in nadaljuje vožnjo po zraku. Prvi vzorec takega čolna je bil izdelan po naročilu nekega Norvežana, ki ga bo uporabljal za potniški prevoz v fjordu Oslo. Čoln je dolg devet metrov in tehta dve in pol toni.

NOVI RUŠILEC

Amerikanci so izročili morju nov 5.500 tonski rušilec »Norfolk«, ki je 165 m dolg in 17 m širok ter doseže hitrost 36 vozlov na uro, kar je za te vrste ladij zelo veliko.

UNIVERZALEN RADIOTELEVIZIJSKI SPREJEMNIK

Neki francoski konstruktor je izdelal univerzalen kombinirani sprejemnik, ki »ujame« vse radijske valovne dolžine in vse televizijske definicije od 400 — linij. V kratkem bodo pričeli ta aparat serijsko proizvajati.

PTIČJA GNEZDA — SPECIALITETA

V Burmi servirajo za drago ceno zanimivo jed — pravcata gnezda ptice ring-tang. Ti ptiči se hranijo z ribami. Le del hrane pogoltnejo, ostanek pa prežvečijo in ga uporabijo kot gradivo za gnezda.

PREBIVALSTVO

Za leto 1975 je napovedano, da bodo imele Združene države 190 milijonov ljudi. Osrednji statistični urad v Washingtonu pa ima še drugo napoved: Če se bo ameriško prebivalstvo množilo po sedanji hitri lestvici, bo leta 1975 v Združenih državah ne samo 190, marveč 221 milijonov ljudi. Dosegli bodo porast kar za 61 milijonov!

STAROST ZEMLJE

Trije kanadski znanstveniki so pred nedavnim ugotovili, da starost zemeljske skorje znaša okrog 3.5 milijarde let. Merjenja so bila izvedena s pomočjo posebnega spektografa. Ob tej priliki je bilo tudi ugotovljeno, da je od formiranja prvih elementov, iz katerih je nastala zemlja, do danes 5.5 milijarde let.

PTICA — KROJAČ

V Indiji je neka ptica imenovana ptica-krojač. Tako ime je dobila zato, ker zbira široke liste, jim ob krajeh dela luknjice, nato pa iz drugega lista napravi pasove, ki jih vleče skozi luknjice in tako napravi iz listov vrečko, ki jo uporablja za gnezdo.

GENERAL JE LOVIL MUHE

Ameriški general William Dean je bil več kakor tri leta v ujetništvu. Kaj je delal? Da ni poblaznel, tako pripoveduje Dean, se je spravil na pobijanje muh. V januarju 1951 jih je pobil 351, v februarju 458 in tako naprej. Meseca junija istega leta pa je število pobitih muh že naraslo na 2.983.

NA AMERIŠKIH CESTAH

Do konca tega leta je v Zedinjenih državah registriranih 54,709.000 motornih vozil. Od teh bo kamionov in avtobusov 9,674.000, potniških avtomobilov pa 45,053.000. Največjo registracijo motornih vozil bo imela Kalifornija, namreč okrog 5,400.000; nekaj nad štiri milijone pa jih bo imela država New York.

VSE NA MALO

Med Avstrijo in Švico je stisnjena mala kneževina Lichenstein, ki šteje samo 13.000 prebivalcev. Deželica ima samo 8 policajev, pa nobenih vojakov. Povprečni dohodninski davki so 3% in v nobenem primeru ne presegajo 9%. Lichenstein je monarhija, kateri vlada knez Franz Josef, s pomočjo parlamenta, ki šteje 15 članov.

IZREDNO VREME V ARGENTINI

Zima v Argentini običajno ni tako ostra in le redkokdaj pade barometer pod ničlo. Letošnja zima pa je izredno mrzla. Toplomer je padel na 7, 8, celo 11 stopinj pod ničlo, kar je za Argentino izredno veliko. Argentina že kakih dvajset let ni imela tako hude zime.

AMERIKA DEŽELA STARCEV

V Združenih državah je več kakor tri milijone družin, katerih en član je star več kakor 65. let.

GIBANJE DELA

V Ameriki je trenutno zaposlenih 63,500.000 ljudi, število nezaposlenih, ki zahtevajo brezposelno podporo, se trenutno giblje okrog 1,240.000.

KAJENJE NARAŠČA

Po uradni statistiki se je pokadilo v 12 mesecih v Ameriki 397 milijard cigaret in šest milijard cigar. Povišanje prodaje tobaka v zadnjem letu znaša več kakor 3 odstotke.

Ariel Kassak: 2

— Pazi, tu bo čez četrt ure! Kaj ti je znanega o njem? Meni se je posrečilo izvedeti to-le: leta 1912. je zaslužil celo premoženje z rudniki v Južni Ameriki. Med vojno je izdeloval municijo in je zaslužil milijone. Po vojni je kupil veličasten grad ob morski obali. Toda tja je poredko zahajal. Po letu 1921 je odpotoval s svojim tajnikom, sedel v svojo jahto »Fornado« in se odpeljal na križarjenje po morju. Od tedaj ni več stopil na suho. »Fornado« se redko ustavlja v velikih lukah. Pristaja v manjših pristaniščih, naloži hrano in druge potrebščine ter odpluje. Williams se nikomur ne pokaže. Vse opravlja zanj tajnik do Huentas. —

— Če je vse to res, pomeni, da se je spet pojavil v New Yorku po osemnajstih letih.

— — —

Ker je »Milionarius Americanus« tudi v deželi dolarjev redka živina, je vredno, da si ga ogledamo. Opazujmo gospoda **Jakoba Williamsa**, kajti usojeno mu je, da bo kmalu izginil!

Zapomnite si, da je gospod Williams udaril z glavo ob opodboj, ko je stopil v Kingovo pisarno. Ne pozabite tega, to je važno!

Stopa po sobi z značilnim zibajočim, mornarskim korakom. Na noge se upira z vso težo svojega telesa. Skozi polpriprte oči prodre do obeh prijateljev oster, prežeč pogled. Ob očeh tisoči gubic, koža rdečerjavo ožgana, oči še mlade, brezizrazen obraz spominja na mumijo. Na obsežni lobanji ni niti enega laska, v polodprtih ustih

manjkajo vsi zobje. Oblečen je v nekako uniformo pomorskega častnika. Pred mladima človekoma obstane kot skala.

— Kdo je King? vpraša veliki mož. Ker ni imel zob, je bila njegova govorica nekam nerazločna. Okrog sebe je trosil obilno sline.

— Jaz sem, je odgovoril Bert in zahip zaprl oči. — Izvolite sesti, prosim! —

—Govoriti hočem samo z vami!

Harry je izginil. Bert je vedel, da bo prisluškoval in se lotil še drugih opravkov ter oprezal skozi režo v steni, napravljeno za take primere. Za steno je bila kompletna temnica z najmodernejšimi fotografskimi pripravami.

— Nimam mnogo časa, je izjavil veliki mož. Jutri zjutraj odpotujem proti vzhodni Indiji. Zato želim, da bi se zadeva uredila. Bil sem že v pisarni notarja Gassmanna. Ali ga poznte?

— Samo po imenu. Njegov oče je umrl pred petimi leti. Sedaj vodi sin pisarno. Uživa velik ugled. Želite morda prodati svoja posestva?

— Ne, ne! Pustil sem pri gospodu Gassmannu svojo dobro zapečateno oporoko. Poznal sem njegovega očeta. Bil je pošten. Ker je mrtev, sem imenoval njegovega sina za sozvršilca moje oporoke in za soupravitelja mojih posestev. Moj prijatelj in moja desna roka gospod Paolo de Huentas bo drugi.

Prišel sem k vam zaradi neke privatne zadeve. Obljubite mi, da se boste ukvarjali z njo vi sami, osebno. Nočem pomagačev!

— S čim naj se ukvarjam?

— Ne povem.

— Kako:

— Ne povem, ker je še nisem povsem odločil.

— Dragi gospod, kako naj se lotim stvari, za katero ne vem? Nisem jasnovidec.

— To vem sam, zagodrnja mož, toda hočem si zagotoviti vašo pomoč že vnaprej. Ko pride čas boste zvedeli, kar bo treba. Saj ste preiskovalec. Uganite.

— Bil bi en sam vzrok, reče Bert, bojite se, da bi bili že mrtvi, preden bi mi mogli poveriti nalogo.

— Glej no! vzklikne milijonar občudujoče, kakor da ne bi bil v vseh svojih šestinšestedesetih letih življenja slišal nikdar nič bolj duhovitega.

— Torej se bojite kakega atentata? Vas je že kdo skušal umoriti! Imate sovražnike?

— Ne gledam na stroške. Naj bo, kar bo. Sprejmete moj predlog, gospod King?

— Da, odvrne Bert takoj.

— Obvestil bom notarja, kakor hitro se vrnem na krov. Dal mu bom navodila, naj to mojo odločitev priloži oporoki. Obvestil ga bom, da znaša cena ... koliko? vpraša Williams.

— Ker ne vem, kakšna bo moja naloga., ne morem določiti cene.

— Toda lahko bi dali nekaj na račun. Recimo ... deset tisoč dolarjev. — Bert je kar čutil, kako Harry poskakuje.

—Naj bo petnajst, ga prekine veliki mož, in potegne čekovno knjižico in nalivno pero. — Izdatki pri tem seveda niso všeti.

Mož se presede k Bertovi pisalni mizi in napiše .ček.

— Dal vam bom potrdilo, reče uslužno Bert.

— Ni treba! Zapisal sem si opombo: na račun bodočih uslug. Na svidenje!

Stari mož se dvigne, se pokrije in odzibље proti vratom. Bert pohiti, da bi mu odprl. Toda bil je že prepozen. Spet je veliki mož udaril ob podboj.

— — —

Ko se je Beret vrnil v sobo, nakazila ni bilo več na mizi. A že je pritekel Harry in vihtel v rokah dragoceni listek in rekel:

— Sem ga že slikal. Nič se ne ve, kaj še pride. Mislim, da še ni rojena tista prekleta opica, ki bi me opeharila s ponarejenim čekom. Boš videl, da je vse skupaj le potegavščina. Takile prismojeni milijoni milijonarji si dovoljujejo različne šale.